Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

ΗΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς «τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας», καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς «ἀναγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 160. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 38ος — Ἀθῆναι 11 Ἀπριλίου 1931 — Ἔτος 53ον.—Ἀριθ. 19

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ

ΔΑΥΙΔ ΚΟΠΠΕΡΦΗΛΔ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ CH. DICKENS

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Τὸ ξέρω, ψιθύρισα σκύβοντας τὸ κεφάλι.

—Ἀλλὰ κι' ἂν δὲν ἦταν ἀκριβὰ τὰ σχολεῖα, ἐξακολούθησε ὁ πατριός μου, πάλι θὰ εἶχα τὴ γνώμη ὅτι δὲ σ' ὠφελεῖ νὰ μείνεις ἐσωτερικὸς σὲ σχολεῖο. Θὰ χρειαστεῖ μιὰ μέρα νὰ παλαίψεις μὲ τὴ ζωή. Κι' ὅσο πιὸ γρήγορα ἀρχίσεις, τόσο τὸ καλύτερο γιὰ σένα.

Ἐγὼ δὲ μιλοῦσα κι' ὁ κ. Μύρτον μὲ κοίταξε μιὰ στιγμὴ στὰ μάτια.

—Ἄκουσες ποτὲ τί θὰ πεῖ ἐμπορικὸ κατάστημα; μὲ ρώτησε ὕστερα.

— Ἐμπορικὸ κατάστημα; ἔκαμα ἐγώ.

— Ναί. Ξέρεις τί εἶναι τὸ ἐμπορικὸ κατάστημα Μύρτον καὶ Γκρίμπυ, ποὺ ἐμπορεύεται κρασιά;

— Ναί, τὸ ξέρω, ἀπάντησα.

— Ἔχεις ἀκούσει γιὰ ἐμπόριο, γιὰ πούλησι, γιὰ ἀγορά, γι' ἀποθῆκες καὶ τὰ τέτοια;

— Θαρρῶ πὼς ἔχω ἀκούσει γιὰ ἐμπόριο, ἀπάντησα ἐγώ, ἀλλὰ δὲ θυμοῦμαι τώρα.

—Ἀδιάφορο. Λοιπόν, ὁ κ. Κινιὸν διευθύνει τὸ ἐμπόριό μας. Μοῦ εἶπε ὅτι ἔχουν κάμποσα παιδιὰ στὸ μαγαζὶ κι' ὅτι δὲ βλέπει γιατὶ νὰ μὴν πᾶς καὶ σὺ νὰ δουλέψεις ὅπως καὶ κεῖνα. Οἱ ὅροι εἶναι οἱ ἑξῆς: Θὰ σοῦ δίνουν τὴν τροφή σου κι' ἕνα μικρὸ χαρτζιλίκι. Ὅσο γιὰ τὴν κατοικία σου, θὰ τὴν πληρώνω ἐγώ. Ἐγὼ θὰ πληρώνω καὶ τὰ πλυστικά σου.

— Δηλαδή, ὡς ἕνα ποσό, ποὺ θὰ τὸ ὁρίσω ἐγώ, πετάχτηκε ἡ μὶς Μύρτον.

— Θὰ σοῦ δίνω ἐπίσης καὶ γιὰ τὰ ροῦχα σου, μιὰ καὶ δὲν εἶσαι ἀκόμη σὲ θέση νὰ τὰ κάνῃς μονάχος σου. Θὰ πᾶς λοιπὸν στὸ Λονδῖνο μὲ τὸν κ. Κινιόν, γιὰ νὰ κάμεις ἀρχή.

— Μὲ μιὰ λέξη, πετάχτηκε πάλι ἡ μὶς Μύρτον, σοῦ ἐξασφαλίσαμε δουλειά, νὰ βγάζεις τὸ ψωμί σου. Φρόντισε τώρα νὰ φερθεῖς ὅπως πρέπει.

Ἐγὼ κατάλαβα πολὺ καλὰ ὅτι σκοπὸς ὅλης αὐτῆς τῆς ἱστορίας ἦταν νὰ μὲ ξεφορτωθοῦν, ἀλλὰ δὲ θυμοῦμαι καλά, ἂν αὐτὸ μ' εὐχαριστοῦσε ἢ μὲ δυσαρεστοῦσε. Ἄλλωστε δὲν εἶχα καὶ πολὺν καιρὸ γιὰ νὰ καθήσω νὰ ξεκαθαρίσω τὶς ἰδέες μου, γιατὶ ὁ κ. Κινιὸν ἔφευγε τὴν ἄλλη μέρα κι' ἔπρεπε νὰ φύγω μαζί του.

Τ' ἄλλο πρωΐ ἔφυγα. Φοροῦσα ἕνα γκρίζο παλτό, καπέλλο μὲ πένθος, μαῦρο σακκάκι κ' ἕνα πέτσινο πανταλόνι, ποὺ ἡ μὶς Μύρτον τὸ βρῆκε θαυμάσιο γιὰ νὰ προστατεύῃ τὰ ποδάρια μου στὸν ἀγώνα τῆς ζωῆς. Κι' ἔτσι ξεκινοῦσα, μ' ὅλα τὰ πραγματάκια μου κλεισμένα σ' ἕνα μπογαλάκι, ἔρημο καὶ δυστυχισμένο πλάσμα (καθὼς θἄλεγε κι' ἡ κυρὰ-Κούμιτς) γιὰ ν' ἀρχίσω ἀπὸ τόσο μικρὸς τὴ βιοπάλη.

Νὰ τὸ σπιτάκι μας κι' ἡ ἐκκλησία ποὺ χάνονται σιγὰ σιγὰ στὸν ὁρίζοντα, ἕνας τάφος κάτω ἀπ' ἕνα δέντρο ποὺ δὲ φαίνεται πιά, ὕστερα χάνεται καὶ τὸ καμπαναριό: ὁ οὐρανὸς εἶναι ἄδειος πιά.

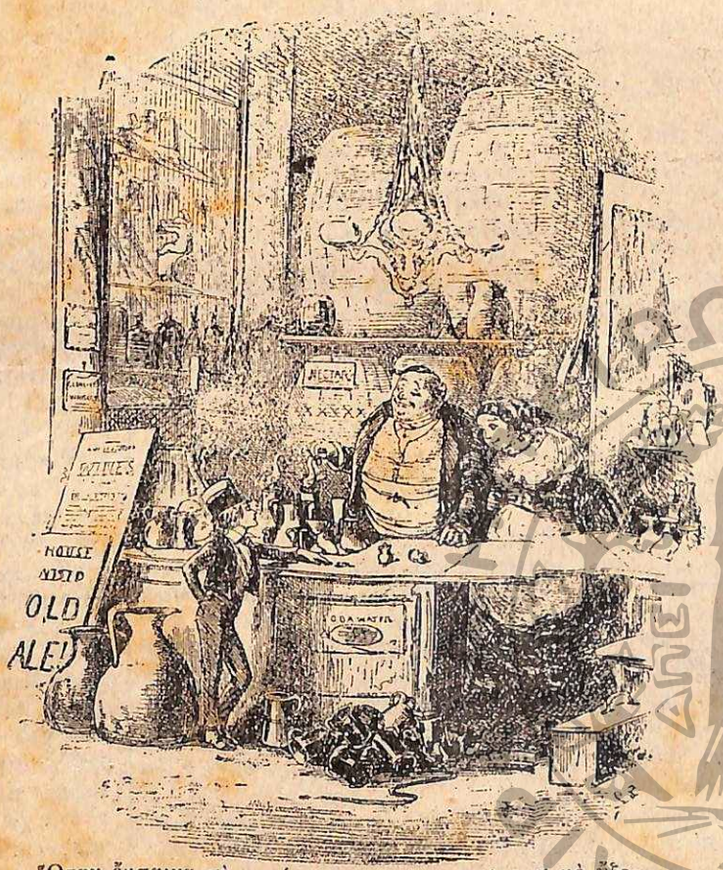

«Ὅταν ἔμπαινα σὲ κανένα ποτοπωλεῖο ποὺ δὲν μὲ ἤξεραν, καὶ ζητοῦσα ἕνα ποτήρι μπύρα . . .»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

Ἀρχίζω νὰ συντηρῶ τὸν ἑαυτό μου

Τώρα ποὺ μεγάλωσα κι' ἔμαθα τὸν κόσμο, πολλὰ πράγματα βλέπω δίχως νὰ μὲ ξαφνίζουν πιά. Μὰ καὶ τώρα δὲ μπορῶ νὰ συλλογιστῶ δίχως νὰ φρίξω τὴν ἀσυνειδησία ποὺ δεῖξε ὁ κ. Μύρτον, ἀφίνοντάς με μόνον κι' ἔρημο στὴ βιοπάλη ἀπὸ τόσο μικρὴ ἡλικία. Κι' ἀπορῶ ἀλήθεια, πῶς δὲ

βρέθηκε κανένας νὰ προστατέψει ἕνα παιδάκι τόσο εὐαίσθητο στὸ σῶμα καὶ στὴν ψυχή.

Τὸ κατάστημα Μύρτον καὶ Γκρίμπυ ἦταν στὸ Λονδῖνο, κοντὰ στὸν ποταμό. Ἦταν ἕνα παλιὸ σπίτι, ὅπου τὰ ποντίκια εἶχαν κάμει ἀδιαφιλονείκητη κατοχή. Τὰ δωμάτια μὲ τοὺς καπνισμένους τοίχους, τὰ τρύπια πατώματα καὶ ταβάνια, ἡ σκόνη, ποὺ δὲν εἶχε κουνηθεῖ ἀπὸ ἕναν ὁλάκερο αἰῶνα, ἡ φασαρία τῶν ποντικῶν στὰ ὑπόγεια, ἡ βρωμιὰ κι' ἡ μούχλα, ὅλ' αὐτὰ εἶναι μέσα στὸ μυαλό μου, σὰ νὰ τὰ εἶχα ἰδεῖ χτές.

Ὁ οἶκος Μύρτον καὶ Γκρίμπο ἐμπορευόταν πολλὰ εἴδη, ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερο ἦταν τὰ κρασιὰ καὶ τὰ ποτά. Εἶχαν συμφωνίες μὲ μεγάλα βαπόρια ποὺ περναν τὰ κρασιὰ καὶ τὰ πήγαιναν στὶς ἀνατολικὲς καὶ στὶς δυτικὲς Ἰνδίες.

Ὕστερα γύριζαν φορτωμένα ἀδειανὲς μποτίλλιες, ποὺ τὶς σώριαζαν σὲ μιὰ ἀποθήκη τοῦ μαγαζιοῦ. Κάμποσοι ἐργάτες καὶ κάμποσα παιδιὰ εἶχαν γιὰ δουλειά τους νὰ ξεδιαλέγουν αὐτὲς τὶς ἀδειανὲς μποτίλλιες, νὰ βάζουν κατὰ μέρος τὶς ραγισμένες καὶ νὰ πλένουν τὶς γερές. Ὅταν τελείωνε αὐτὴ ἡ δουλειά, κολλοῦσαν ἐτικέτες πάνω στὶς μποτίλλιες, ἔκοβαν φελλούς, σφράγιζαν τὶς γεμισμένες μποτίλλιες καὶ γέμιζαν κάσσες.

Σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ μ' ἔβαλαν καὶ μένα, μαζὶ μὲ κάτι ἄλλα παιδιὰ ποὺ ἦταν στὸ μαγαζί.

Εἴμαστε τέσσερα ὅλα-ὅλα. Ἐμένα μ' ἔβαλαν σὲ μιὰ γωνιά, ὅπου μποροῦσε νὰ μὲ ἐπιτηρεῖ ὁ κ. Κινιὸν ἀπὸ τὴν καρέκλα τοῦ γραφείου του.

Ἐκεῖ μοῦφεραν τὸν πιὸ μεγάλο ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου, γιὰ νὰ μοῦ δείξει τὴ δουλειά. Τὸν ἔλεγαν Μὶκ Βάλκερ καὶ φοροῦσε μιὰ ξεσκισμένη ποδιὰ κι' ἕνα σκοῦφο ἀπὸ χαρτί. Μοῦ εἶπε πὼς ὁ πατέρας του ἦταν βαρκάρης καὶ πὼς κάθε χρονιὰ εἶχε μέρος στὴ γιορτὴ τοῦ λόρδου δημάρχου τοῦ Λονδίνου, καὶ φοροῦσε τότε ὡραῖο βελουδένιο καπέλλο.

Μοῦ εἶπε ὅτι εἴχαμε σύντροφο κι' ἕνα παιδί, ποὺ τὸλεγαν «Πατάτα», ἐπειδὴ εἶχε ἕνα χλωμὸ χρῶμα σὰν τῆς πατάτας. Ὁ πατέρας του ἦταν νερουλὰς καὶ ἡ μικρή του ἀδελφὴ ἔπαιζε τὸ νάνο στὶς παντομίμες κάποιου φτωχοῦ λαϊκοῦ θεάτρου.

Δὲν μπορῶ νὰ περιγράψω τὴν ἀγωνία, ποὺ γέμισε τὴν ψυχή μου, ὅταν εἶδα μέσα σὲ τί κύκλο μ' ἔβαλαν νὰ ζῶ καὶ νὰ δουλεύω στὸ ἑξῆς, ὅταν θυμήθηκα τοὺς καλούς μου συμμαθητὲς στὸ σχολεῖο τοῦ κ. Κρίκλ, ὅταν εἶδα νὰ χάνονται μονομιᾶς οἱ ἐλπίδες μου νὰ γίνω ἄνθρωπος μορφωμένος, κι' ὅταν αἰσθάνθηκα πὼς ἤμουν ἔρημος πιά, πεταγμένος σὲ μιὰ πρόστυχη δουλειὰ καὶ πὼς σιγὰ-σιγὰ θάσβυναν ἀπὸ τὴ μνήμη μου ὅλα ὅσα εἶχα μάθει κι' ὅσα εἶχα διδαχθεῖ.

Ὅλη ἐκείνη τὴν ἡμέρα τὰ δάκρυά μου ἔτρεχαν μέσα στὰ νερά, ὅπου ξέπλενα τὶς μποτίλλιες μου.

Τὸ μεγάλο ρολόγι τοῦ μαγαζιοῦ χτύπησε δώδεκα καὶ μισὴ κι' ὅλοι ἑτοιμαζόνταν νὰ πᾶνε νὰ φᾶνε. Ὁ κ. Κινιὸν χτύπησε στὸ παράθυρο τοῦ γραφείου του καὶ μοῦκανε νόημα νὰ πάω νὰ μοῦ πεῖ. Μπῆκα κι' εἶδα μέσα ἕναν μεσόκοπο κύριο μὲ φαλάκρα καὶ μὲ ρεντεγκότα. Τὸ παρουσιαστικό του ἦταν κάπως φτωχικό, μὰ ἡ ἔκφρασή του ἦταν γεμάτη ἀξιοπρέπεια.

— Νά, αὐτὸς εἶναι, εἶπε ὁ κ. Κινιὸν δείχνοντας ἐμένα.

— Ἄ, αὐτὸς εἶναι ὁ κ. Κόππερφηλδ; εἶπε ὁ ξένος. Πῶς εἶσθε, κύριε; Καλά;

Ἀπάντησα «Καλά, εὐχαριστῶ», ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸξερε ὅτι ἤμουν πολὺ ἄσχημα κι' ὅτι ἔκρυβα μέσα μου τὸν πόνο μου, δίχως νὰ καταδέχομαι νὰ τὸν πῶ σὲ κανένα.

— Ἔλαβα ἕνα γράμμα τοῦ κ. Μύρτον, εἶπε ὁ ξένος, ὅπου μὲ παρακαλεῖ νὰ σᾶς δεχθῶ σ' ἕνα δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ μου, ποὺ γιὰ τὴν ὥρα εἶναι ἀδειανό... μὲ μιὰ λέξη, νοικιάζεται.

— Ἀπὸ δῶ, ὁ κ. Μικάμπερ, μοῦ εἶπε ὁ κ. Κινιόν. Ὁ κ. Μύρτον γνωρίζει καλὰ τὸν κ. Μικάμπερ καὶ τοῦγραψε νὰ σᾶς κρατήσει σπίτι του. Ἔτσι θὰ γίνει λοιπόν.

— Ἡ διεύθυνσή μου εἶναι ὁδὸς Ἀστεος, ἀριθμὸς δέκα, εἶπε ὁ κ. Μικάμπερ. Ἐκεῖ κάθομαι... Ἀλλά... μὲ μιὰ λέξη, γιὰ νὰ μὴ χαθῆτε στοὺς δρόμους, κ. Κόππερφηλδ, θἀρθῶ νὰ σᾶς πάρω ἀπόψε μόνος μου, γιὰ νὰ σᾶς δείξω τὸν πιὸ σύντομο δρόμο.

Τὸν εὐχαρίστησα θερμὰ γιὰ τὸν κόπο ποὺ θἄκανε γιὰ μένα.

— Τί ὥρα νἄρθω, κύριε Κινιόν; ρώτησε.

— Ἐλᾶτε κατὰ τὶς ὀχτώ, ἀπάντησε ὁ κ. Κινιόν.

— Φεύγω λοιπόν, γιὰ νὰ μὴ σᾶς ἀνησυχῶ περισσότερο. Ἔχω τὴν τιμή, κύριε Κινιόν, νὰ σᾶς εὐχηθῶ καληνύχτα.

Φόρεσε τὸ καπέλλο του, ἔβαλε τὸ μπαστούνι του κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη του καὶ βγῆκε μὲ μεγαλοπρέπεια ἀπὸ τὸ μαγαζί.

Ὁ μισθὸς ποὺ μοῦ κανόνισε ὁ κ. Κινιὸν ἦταν ἕξη σελλίνια τὴν ἑβδομάδα. Μοῦ πλήρωσε μπροστὰ μιὰ ἑβδομάδα. Ἀπ' αὐτὰ ἔδωσα ἕξη πέννες στὸν «Πατάτα» γιὰ νὰ μοῦ κουβαλήσει τὸ μπογαλάκι μου ὥς τὸ σπίτι τοῦ κ. Μικάμπερ, γιατὶ ὅσο μικρὸ κι' ἂν ἦταν, ἐγὼ δὲν εἶχα τὴ δύναμη νὰ τὸ κουβαλήσω μοναχός μου.

***

Τὸ βράδυ στὶς ὀχτώ, ἦρθε πάλι ὁ κ. Μικάμπερ νὰ μὲ πάρει. Ἔπλυνα τὰ χέρια μου καὶ τὸ πρόσωπό μου καὶ ξεκινήσαμε μαζὶ γιὰ τὴν καινούργια κατοικία μου. Στὸ δρόμο, ὁ κ. Μικάμπερ μοῦδειχνε τὶς πινακίδες ἀπὸ τοὺς δρόμους, γιὰ νὰ μπορέσω νὰ ξαναβρῶ τὸ δρόμο μου τ' ἄλλο πρωΐ.

Φτάσαμε τέλος σ' ἕνα σπίτι φτωχικὸ σὰν τὸ κύριό του, ποὺ ὅμως εἶχε ἀξιώσεις νὰ εἶναι κομψὸ ὅπως κι' ἐκεῖνος. Μὲ παρουσίασε στὴν κυρία Μικάμπερ, ποὺ ἦταν χλωμὴ κι' ἀδύνατη κι' εἶχε στὴν ἀγκαλιά της δυὸ δίδυμα μωρά.

Ὑπῆρχαν στὸ σπίτι κι' ἄλλα δυὸ παιδιά, πέντε ὥς ἕξη χρόνων, μιὰ μικρὴ μὶς Μικάμπερ, τριῶν χρόνων, καὶ μιὰ ὑπηρετριούλα ὀρφανή.

Ἡ μίστρες Μικάμπερ μὲ πῆγε στὸ δωμάτιό μου, ἕνα μικρὸ δωμάτιο στὸ πίσω μέρος τοῦ σπιτιοῦ. Φαίνεται πὼς εἶχε κι' αὐτὴ τὴν ἴδια μανία γιὰ τὴν ἀξιοπρέπεια ποὺ εἶχε κι' ὁ ἄντρας της, γιατὶ μιὰ στιγμὴ μοῦ εἶπε:

— Ποτὲ δὲν τὸ φανταζόμουν πρὶν νὰ παντρευτῶ, ὅταν ἔμενα μὲ τὸ μπαμπὰ καὶ τὴ μαμμά, πὼς θὰ βρισκόμουν στὴν ἀνάγκη νὰ νοικιάζω δωμάτια... Ἀλλὰ οἱ περιστάσεις, κύριε Κόππερφηλδ, ἦρθαν ἄσχημα κι' ἡ θέση μας σήμερα δὲν εἶναι διόλου εὐχάριστη. Ὁ κ. Μικάμπερ ἔχει πολλὰ χρέη, οἱ δανειστές του εἶναι ἀνυπόμονοι καὶ δὲν ξέρουμε πιὰ τί θ' ἀπογίνουμε...

Ἐγὼ πρώτη φορὰ ἄκουγα μεγάλους νὰ μοῦ μιλοῦν ἔτσι σοβαρὰ γιὰ τὶς δουλειές τους, καὶ τὴν ἄκουγα δίχως νὰ πολυκαταλαβαίνω ὅλ' αὐτὰ ποὺ ἔλεγε. Μὰ ὡστόσο μποροῦσε κανεὶς ν' ἀντιληφθεῖ ὅτι ἦταν πολὺ φτωχὴ ἐκείνη ἡ οἰκογένεια κι' ὅτι πολεμοῦσε, μέσα στὴ φτώχεια της, νὰ κρατήσει καὶ τὴν ἀξιοπρέπειά της... Κι' ὅμως εἶχαν πάντα κάτι τὸ κωμικὸ σ' αὐτή τους τὴν προσπάθεια.

Οἱ μόνοι ἐπισκέπτες, ποὺ εἶδα ποτὲ σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, ἦταν οἱ δανειστές. Ἔρχονταν πρωΐ, μεσημέρι, ἀπόγεμμα, βράδυ, καμμιὰ φορὰ καὶ τὴ νύχτα. Μερικοὶ ἦταν ἄγριοι καὶ φώναζαν:

— Πότε θὰ μὲ πληρώσετε; Εἶστε κλέφτες!

Σὲ τέτοιες περιστάσεις, ὁ καϋμένος ὁ κ. Μικάμπερ καμωνόταν πὼς ἦταν βυθισμένος στὴ μελαγχολία καὶ στὴ θλίψη. Μιὰ μέρα μάλιστα ἔκαμε τάχα πὼς θἄκοβε τὸ λαιμό του μὲ τὸ ξυράφι, ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ μισὴ ὥρα τὸν εἶδα νὰ γυαλίζει μὲ πολλὴ προσοχὴ τὰ παπούτσια του γιὰ νὰ βγεῖ ἔξω.

Τὰ ἴδια καμώματα συνείθιζε κι' ἡ κυρία Μικάμπερ. Μιὰ μέρα ἔκαμαν κατάσχεση στὸ σπίτι καὶ θυμᾶμαι πὼς γύρισα πιὸ νωρὶς ἀπὸ τὸ συνεθισμένο καὶ βρῆκα τὴν κυρία Μικάμπερ λιποθυμισμένη, μὲ τὰ μαλλιά της ἄνω κάτω, σ' ἕνα χάλι ποὺ εἶπα πὼς δὲ θὰ συνερχόταν πιὰ τοτέ. Κι' ὅμως σὲ λίγη ὥρα ἦταν γεμάτη κέφι καὶ σιγοτραγουδοῦσε κοιτάζοντας τὸ φαγητό της στὴν κου-

Ὅσες ὧρες μοῦ περίσσευαν, τὶς περνοῦσα μαζὶ μ' αὐτὴ τὴν οἰκογένεια. Ψώνιζα (ψωμὶ καὶ γάλα τὸ πρωΐ καὶ ψωμὶ καὶ τυρὶ τὸ βράδυ) καὶ τὰ φύλαγα μέσα στὸ μπουφφὲ τοῦ σπιτιοῦ. Πολλὲς φορὲς ὅμως, παιδὶ ἄμαθο καὶ ἄπειρο καθὼς ἤμουν, λιμπιζόμουν τὰ γλυκὰ ποὺδλεπα στὰ φτωχομάγαζα καὶ ξόδευα ἐκεῖ τὸ μεροκάματό μου, κι' ὕστερα ἔμενα νηστικὸς ἢ περνοῦσα μὲ ξερὸ ψωμί.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΙΟΥΔΑΣ

... καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο

Τὰ μαῦρα μ' ἔχουν ζώσει φίδια,
βυζαίνουν καὶ ρουφᾶν τὸ αἷμα
τὸ βρωμερό μου. Στὰ σκουπίδια
κυλιέται ἡ ψυχή μου, θρέμμα

τῆς Φαρμακίλας, Κάτου-κάτου
στὰ τρίσβαθά μου, ὠϊμέ, φωλιάζουν
οἱ Τύψεις καὶ χορὸ θανάτου
ἔχουνε στήσει, καὶ μὲ σφάζουν.

Τὸ δάσκαλό μου, τὸν ὥραιο
θεό μου, πρόδωσα. Καὶ τώρα
Τραβᾶν ψηλὰ τὸ Ναζωραῖο
στοῦ Μαρτυρίου του τὴ χώρα.

Ὑψώνεται μπρός μου τὸ Φάσμα,
στὸ γαλανό, στὸ ξανθὸ φῶς του,
μὰ δὲ μὲ σώζει. Νά, τὸ χάσμα,
νά, κι' ἡ κρυάδα τοῦ Ἀγνώστου!..

Ἀκούω κραυγές. Φριχτὴν ἀντάρα...
Ἐκεῖνον σέρνουν. Θέ μου, ὥστε
σὲ πρόδωσα;.. Ἀκούω: «κατάρα!..
Σταυρῶστε τον, παιδιά, σταυρῶστε!..»

Ὦ μιαρὸ στὴ χούφτα χρῆμα,
μοῦ καῖς μὲ φλόγες τὴν παλάμη
καὶ ψιθυρίζεις μου τὸ κρῖμα,
ὁποὺ γιὰ σένα τὄχω κάμει...

Στὴν ἀποτρόπαιη τὴ γαλήνη,
φωνοῦλα ἀκούγεται θλιμμένη:
«Τετέλεσται...» λέει καὶ σβύνει
ὁ Ὑπεράνθρωπος—πεθαίνει...

Σεισμός!.. κραυγές!.. Στὰ μνήματά τους
ξυπνᾶν, λευκοί, σκελετωμένοι,
σέρνοντας τ' ἄσπρα σάβανά τους
οἱ πεθαμένοι!..

Τρανὴ κραυγὴ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
γροικιέται ἀτέλειωτη, παντοῦ,
στὰ πέλαγα, στὰ οὐράνια μάκρη:
—Στ' ἀλήθεια γιὸς ἦταν Θεοῦ!..

Κι' ἐγώ, μονάχος τὸ σαρκίο
σέρνω, ποὺ φίδια τὸ κυκλώνουν,
βλέπουν τὰ μάτια μου τὸ θεῖο
τοῦ Θεοῦ θαῦμα—καὶ ματώνουν...

Τὰ πόδια μου δὲν μὲ στηρίζουν,
μιὰ ζάλη τὸ μυαλό μου πνίγει,
τὰ κόκκαλά μου ἄγρια τρίζουν,
μὲ συγκλονίζουν κρύφια ρίγη...

Δυνάμεις πλήθιες, ἐκδικήτρες,
σᾶς νοιώθω, τὸ αἷμα μου ζητᾶτε,
σᾶς τὸ προσφέρω... Ὦ καταλύτρες
φριχτῶν ἁμαρτωλῶν... ἐλᾶτε!

Κι' ὦ σύ, σκοινὶ εὐλογημένο,
πνίξε με... σφίξε τὸ λαιμό,
καὶ δῶσε στὸν καταραμένο
... τὸ Λυτρωμό!..

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΕΝΟΣ ΓΑΤΟΥ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΘ'.

— Μὴ φοβᾶσαι, σύντροφε! μοῦ εἶπε τότε ὁ σκύλος ποὺ κολυμποῦσε ἐκεῖ κοντά. Μοῦ ἔκαμες ἕνα μεγάλο καλὸ καὶ θὰ σοῦ κάμω κι' ἐγὼ ἄλλο ἕνα. Πιάσε τὴν ἀλυσίδα μου καὶ κράτα τη καλά. Τἄλλα εἶναι δική μου δουλειά, ἔννοια σου!

Πλησίασε ὥς που μπόρεσα νὰ πιάσω τὴν ἀλυσίδα του. Κι' ὕστερα πάλι μάκρυνε κολυμπώντας. Ἔτσι ξεκόλλησε ἡ βαρκούλα μου ἀπ' τὸ σπιτάκι του καὶ ξακολούθησε τὸ ταξίδι της πίσω ἀπ' τὸ σκύλο, ποὺ τὴν ἔσερνε σὰ ρυμουλκό.

— Μπράβο, εἶπα, πολὺ καλὴ ἰδέα! Σ' εὐχαριστῶ, ἀδερφέ, ποὺ μὲ σώζεις. Καὶ πῶς σὲ λένε;

— Μπραΐμη. Ἀμὴ σένα;

— Χιόνη!

— Χαίρω πολύ. Ἀλλὰ μὴ μ' εὐχαριστεῖς πάρα-πολύ, γιατὶ μονάχος σου σώ-

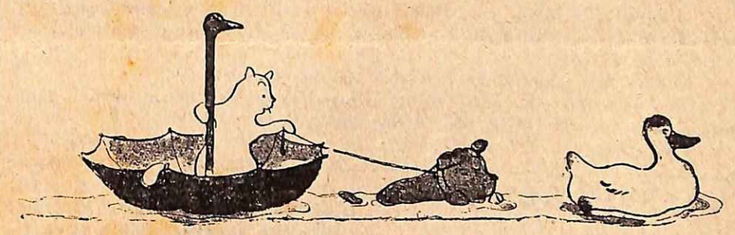

θηκες. Δηλαδή, γιὰ νὰ σώσῃς προτύτερα ἐμένα, γλυτώνεις τώρα καὶ σύ.

— Μὰ θὰ βγοῦμε σὲ στεριά;

— Αὐτό, σοῦ εἶπα, εἶναι δική μου δουλειά. Μὴ φοβᾶσαι! Ἐγὼ κολυμπῶ κι' ἐνάντια στὸ ρέμμα. Αὐτὸ τὸ ποτάμι πάει ἴσως στὴ θάλασσα. Μὰ μεῖς θὰ τραβήξουμε ἀνοιχτὰ ὥς που νὰ βροῦμε μέρος ἀσκέπαστο ἀπὸ νερό, νὰ πατήσουμε.

Μιλούσαμε καὶ ταξιδεύαμε. Τί ὄμορφο ταξίδι μὰ τὴν ἀλήθεια! Ὅλα τὰ ζωντανὰ τριγύρω μας, ποὺ εἶχαν γίνει κολυμπιστὲς ἢ ἐπιβάτες, μᾶς ἔβλεπαν καὶ μᾶς ζήλευαν. Ἡ ὀμπρέλλα μου ἔμοιαζε σὰ μιὰ βάρκα χωρὶς κουπιὰ καὶ χωρὶς πανί, ποὺ τὴ σέρνει μιὰ βενζινόβαρκα. Ὁ καλὸς Μπραΐμης ἦταν τὸ ρυμουλκό. Δὲν εἶχα παρὰ νὰ κρατῶ γερὰ τὴν ἀλυσίδα του. Καὶ τώρα δὲν φοβόμουν νὰ πνιγῶ.

Ἔ, δὲν ἦταν πάλι ὅλη ἡ γῆ σκεπασμένη ἀπὸ νερά, ὅπως στὸν κατακλυσμὸ

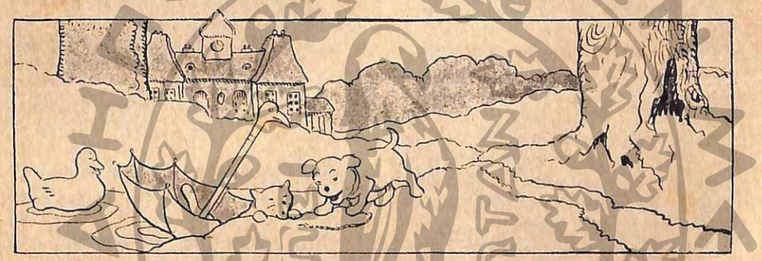

τοῦ Νῶε. Κάπου θὰ βρίσκαμε κι' ἕνα μέρος ἀσκέπαστο. Καὶ νά, σὲ λίγο ὁ Μπραΐμης ἐφώναξε:

— Γῆ!.. γῆ!.. Γλυτώσαμε!

Λίγες πλεξιὲς ἀκόμα καὶ βγήκαμε σ' ἕνα ψηλὸ λιβάδι στεγνό. Ὁ Μπραΐμης τράβηξε ἔξω τὴν ὀμπρέλλα μου—ὤ, τώρα δὲν ἦταν πιὰ παρὰ μιὰ ὀμπρέλλα—κι' ἐγὼ πήδησα σχεδὸν στὴν ἀγκαλιά του. Τί χαρά!

—Ἐδῶ σ' ἀφίνω, μοῦ εἶπε ὁ σωτήρας μου, γιὰ νὰ πᾷς ὅπου θέλεις. Ὅλος ὁ κόσμος τώρα εἶναι δικός σου. Κι' ἐγὼ γυρίζω, γιὰ νὰ βρῶ, ἂν μπορέσω, τ' ἀφεντικά μου.

—Ὦ! θὰ κολυμπήσῃς πάλι;

— Τί νὰ κάμω; Εὐτυχῶς δὲν εἶμαι καὶ τόσο κουρασμένος. Ἔλα, ἔχε γειά!

Δώσαμε τὰ χέρια μὲ συγκίνηση.

— Στὸ καλό, ἀδερφέ! Ποτὲ δὲν θὰ σὲ ξεχάσω...

— Οὔτ' ἐγώ! Εἶσαι ὁ καλύτερος σκύλος τοῦ κόσμου.

— Καὶ σὺ εἶσαι ὁ καλύτερος γάτος!

Ἔπεσε πάλι στὸ νερὸ καὶ κολύμπησε πρὸς τὸ μέρος ἀπ' ὅπου εἴχαμε ξε-

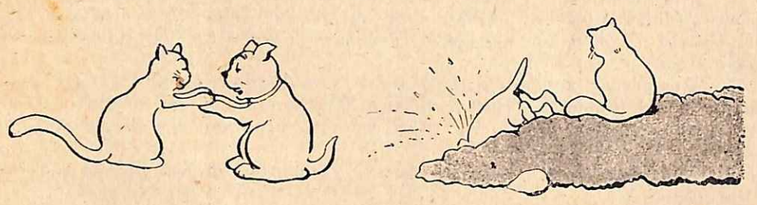

κινήσει. Μὰ τὸ σπιτάκι του δὲν φαινόταν πιὰ πουθενά: εἶχε σκεπαστεῖ ἀπ' τὸ ποτάμι. Θὰ κατάφερνε, ὁ καϊμένος, νὰ βρῇ μὲ τὴ μυρωδιὰ μόνο τ' ἀφεντικά του;

Ἐγὼ οὔτε ἰδέα γιὰ νὰ ξαναβρῶ τὸν κύριο Εὐθύμιο καὶ τὴν κυρία. Ὄχι πὼς ἤμουν λιγότερο πιστὸς ἀπὸ τὸ σκύλο, μὰ σὰ γάτος δὲν μποροῦσα νὰ κολυμπῶ σὰν κι' αὐτόν.

Καὶ κοίταζα γύρο μου, γιὰ νὰ ἰδῶ ποῦ βρισκόμουν.

Πέρ' ἀπὸ τὸ λιβάδι, στὸ βάθος, ἀνάμεσα σὲ δέντρα, φαινόταν μιὰ πλούσια κατοικία, ἕνας μεγάλος πύργος ἀρχοντικός.

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η ΧΡΥΣΗ ΚΟΤΤΙΤΣΑ

ΛΑΪΚΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Μιὰ φορὰ κι' ἕναν καιρό, κι' ἀκόμη ἕνα ζαμάνι, ἦταν ἕνας ἄνθρωπος μεσόκοπος, ποὺ εἶχε μιὰ γυναῖκα καὶ τρία παιδιά.

Στὸ σπίτι τους, τὴ φτώχεια καὶ τὴν πεῖνα τὴν εἶχανε συντροφιά, γιατὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ἂν καὶ ἦταν πολὺ δουλευτής, ποτὲ δὲ μπόρεσε νὰ πάρῃ μεροκάματο ἕνα σωστὸ γρόσι, παρὰ πάντοτε κάτω ἀπὸ τὸ γρόσι, τριανταπέντε ἴσαμε τριανταχτὼ παράδες.

Γι' αὐτὸ τὰ εἶχε ὅλο μὲ τὴν τύχη του, κι' ἀποφάσισε νὰ πάῃ νὰ τὴ βρῇ μήπως μπορέσει κι' ἀλλάξει τὸν καταστρεγμὸ ποὺ τοῦ ἔκανε.

Ἕνα πρωῒ σηκώθηκε, ἀποχαιρέτησε τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του, καὶ τοὺς εἶπε πὼς θὰ πάῃ νὰ βρῇ τὴν τύχη του.

Πῆρε μαζί του ἕνα ραβδὶ γιὰ νὰ κουμπάῃ κι' ἕνα ξουράφι, γιατὶ τοῦ εἶπε κάποτε μιὰ τουρκογύφτισσα, πὼς θὰ δῇ καλὸ ἄμα ξουρίσει τρεῖς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τοῦ τὸ γυρέψουν.

Πῆρε δρόμο, βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία, πέρασε βουνά, λαγκάδια, δάση, κι' ἐκεῖ ποὺ πήγαινε, εἶδε σ' ἕνα σταυροδρόμι καθισμένον ἕνα γέρο μὲ μακριὰ γένεια, ποὺ τοῦ ἔφταναν ὣς τὴ μέση του, ἔβγαλε ἀμέσως τὸ ξουράφι του καὶ τὸν ξούρισε.

Ὁ γέρος εὐχαριστήθηκε καὶ τοῦ εἶπε τί ἤθελε γιὰ τὸ καλὸ ποὺ τοῦκανε.

Ὁ ἄνθρωπός μας τὸν ρώτησε ἂν ξέρῃ ποῦ εἶναι οἱ τύχες τῶν ἀνθρώπων, γιὰ νὰ πάῃ νὰ βρῇ καὶ τὴ δική του.

Ὁ γέρος τοῦ ἔδειξε ἕνα βουνό, ποὺ ἐκεῖ θάβρισκε ἕναν ἄλλο γέρο, τὸν ἀδερφό του, κι' ἐκεῖνος θὰ τὸν ὁδηγοῦσε.

Ξεκίνησε κατὰ κεῖ, βρῆκε τὸ δεύτερο γέρο, ποὺ εἶχε κι' αὐτὸς μακριὰ γένεια ὣς τὰ γόνατα, τὸν ξούρισε κι' αὐτόν, καὶ τὸν ἄκουσε νὰ τοῦ λέῃ τί ἤθελε νὰ τοῦ κάνῃ γιὰ τὸ καλὸ ποὺ εἶδε ἀπ' αὐτόν.

Τοῦ εἶπε τὸ σκοπό του, καὶ ὁ γέρος τοῦδειξε ἕνα βουνὸ λέγοντάς του, πὼς ἐκεῖ θὰ βρῇ τὸν ἀδερφό του, ἕνα γέρο μὲ μακρυὰ γένεια, κι' αὐτὸς θὰ τοῦ ἔδινε ὁδηγίες.

Πῆγε ἐκεῖ καὶ τὸν βρῆκε, τὸν εἶδε νὰ ἔχῃ γένεια ποὺ τοῦ ἔφταναν ὣς τὰ πόδια, κι' ἀφοῦ τὸν ξούρισε καὶ αὐτόν, τὸν ἄκουσε νὰ τὸν ρωτάῃ τί ἤθελε νὰ τοῦ κάνῃ γιὰ τὸ καλὸ ποὺ τοῦκανε.

Τοῦ εἶπε πὼς ἐγύρευε τὴν τύχη του, κι' ὁ γέρος τοῦδειξε ἕνα βουνὸ καρσί τους καὶ τοῦ λέει:

— Νὰ ἐκεῖ εἶναι οἱ Τύχες ὅλων τῶν ἀνθρώπων, καὶ πήγαινε νὰ βρῇς καὶ τὴ δική σου.

Πῆρε τὸ δρόμο ποὺ τοῦ ἔδειξε, κι' ἔφτασε μπροστὰ σ' ἕνα μεγάλο περιβόλι, ποὺ εἶχε στὴ μέση ἕνα θεόρατο παλάτι.

Ἄμα μπῆκε μέσα στὸ περιβόλι, εἶδε τοῦ κόσμου τὶς γυναῖκες, ποὺ ἄλλες πλέκανε, ἄλλες ζυμώνανε, ἄλλες γνέθανε, ἄλλες ὑφαίνανε, καὶ ἄλλες πάλι, ξαπλωμένες σὲ ντιβάνια, δὲν ἔκαναν καμμιὰ δουλειά.

Ρώτησε ποιὰ εἶναι ἡ τύχη του, καὶ τοῦδειξάν μιὰ γυναῖκα καθισμένη τεμπέλικα σ' ἕνα ντιβάνι.

Ζύγωσε κοντά της, καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ τὴν ἄρπαξε ἀπὸ τὰ μαλλιὰ κι' ἄρχισε νὰ τὴ δέρνῃ μὲ τὸ ραβδί του λέγοντάς της:

— Νὰ καὶ τούτη, νὰ καὶ κείνη, τεμπέλα, ποὺ δὲν δουλεύεις ὅπως δουλεύουν οἱ μοῖρες τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ἔτσι νὰ κάνω καὶ ἐγὼ προκοπή.

Ἐκείνη κλαίγοντας τοῦλεγε:

— Μὴ μὲ δέρνεις καὶ θἀλλάξω, ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς θὰ σὲ βοηθήσω καὶ θὰ σὲ κάνω πολὺ πλούσιο.

Μὰ ἐκεῖνος ποῦ νὰ τὴν ἀφήσῃ, ὅλο τὴν ἔδερνε.

— Μπρέ, ἄφησέ με καὶ θὰ σοῦ δώσω καὶ τὴ χρυσὴ κοττίτσα τοῦ λέει.

Τότε σταμάτησε νὰ τὴ δέρνῃ, καὶ κείνη τοῦδωσε μιὰ κοττίτσα, τὴν πῆρε καὶ γύρισε στὸ σπίτι του, τὴν ἔβαλε στὴν κάμαρά τους, καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ, ἡ χρυσὴ κοττίτσα εἶχε γεννήσει ἕνα αὐγό, ποὺ σὰν τὸπιασαν, εἶδαν πὼς ἦταν πολὺ βαρύ.

Τὸ πῆρε τὸ μεγάλο του παιδὶ καὶ βγῆκε στὴν ἀγορὰ νὰ τὸ πουλήσῃ.

Στὸ δρόμο τὸν βρῆκε ἕνας ἑβραῖος, καὶ καθὼς τὸ εἶδε τὸ αὐγὸ ποὺ ἦταν σὰν χρυσωμένο λίγο, τὸν ρώτησε πόσο τὸ πουλάει. Τὸ παιδὶ τοῦ ἀπάντησε:

— Ὅσο τοῦ ἀξίζει.

Τὸ πῆρε ὁ ἑβραῖος στὰ χέρια του καὶ ζυγίζοντάς το στὴν παλάμη του, τοῦ λέει:

— Νὰ σοῦ δώσω πέντε γρόσια;

— Ὅσο ἀξίζει, τοῦ ξαναλέει τὸ παιδί.

— Νὰ σοῦ δώσω ἕξῃ, νὰ σοῦ δώσω ἑπτά, νὰ σοῦ δώσω ὀκτώ, ἐννέα, δέκα, δώδεκα, δεκατέσσερα;

Τὸ παιδὶ σὲ κάθε ρώτημα ὅλο ἔλεγε «ὅσο ἀξίζει», καὶ ὅταν ὁ ἑβραῖος τοῦ εἶπε νὰ τοῦ δώσῃ δεκαπέντε, τοῦδωσε τὸ αὐγὸ καὶ πῆρε τὰ γρόσια, ἔτρεξε στὸ σπίτι του, καὶ μὲ φωνὲς καὶ μὲ χαρὲς ἔδωσε τὰ δεκαπέντε γρόσια στοὺς γονεῖς του.

Ὁ πατέρας τότε, παίρνοντας τὰ γρόσια, ξεκίνησε γιὰ τὴν ἀγορά, ἔκανε πολλὰ ψώνια καὶ τὰ πῆγε στὸ σπίτι του· καὶ ἐφάγανε ὅλοι γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή τους τόσο πολὺ καὶ τόσο καλά.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ ἡ χρυσὴ κοττίτσα ἐγέννησε καὶ ἄλλο αὐγό· τὸ πῆρε τὸ δεύτερο παιδὶ καὶ πῆγε στὴν ἀγορὰ νὰ τὸ πουλήσῃ.

Τὸ ἀντάμωσε κι' αὐτὸ ὁ ἑβραῖος, ποὺ ἀπὸ τὴν περασμένη ἡμέρα εἶδε σὲ ποιὸ σπίτι καθότανε ὁ μεγάλος του ἀδελφὸς κι' εἶχε στήσει καρτέρι στὸ δρόμο.

Σὰν τὸ εἶδε, τὸ ρώτησε πόσο τὸ πουλάει τ' αὐγό· τὸ παιδὶ τοῦ εἶπε ὅσο τοῦ ἀξίζει.

— Νὰ σοῦ δώσω δέκα γρόσια, δεκαπέντε, εἴκοσι, εἰκοσιπέντε;

— Ὅσο τοῦ ἀξίζει ἀπαντοῦσε τὸ παιδί· ἄμα τοῦ εἶπε νὰ τοῦ δώσῃ τριάντα γρόσια, τοῦ τὸδωσε.

Πῆρε τὰ γρόσια καὶ ἔτρεξε κι' αὐτὸ χαρούμενο στὸ σπίτι.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ ἡ χρυσὴ κοττίτσα ἔκανε πάλι τὸ τακτικό της αὐγό,

τὸ πῆρε τὸ μικρότερο παιδὶ καὶ βγῆκε νὰ τὸ πουλήσῃ, τὸ βρῆκε καὶ αὐτὸ ὁ ἑβραῖος καὶ τὸ ρώτησε πόσο τὸ πουλάει.

— Ὅσο τοῦ ἀξίζει, εἶπε καὶ τὸ μικρό.

— Νὰ σοῦ δώσω εἰκοσιπέντε γρόσια; τριάντα, τριανταπέντε, σαράντα, σαραντα πέντε; Τὸ παιδὶ ἔλεγε καὶ ξανάλεγε ὅσο τοῦ ἀξίζει· ὅταν τοῦ εἶπε πενήντα, δικό σου, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνο.

Πῆρε κι' αὐτὸ τὰ πενήντα γρόσια καὶ χοροπηδώντας πῆγε σπίτι του, καὶ ἔλεγε στ' ἀδέρφια του ὅτι αὐτὸ θὰ πουλάῃ καὶ τὰ ἄλλα αὐγὰ ἀφοῦ ἐπέτυχε περισσότερα γρόσια στὸ τρίτο.

Τότε εἶπε ὁ πατέρας στὰ παιδιά του ὅτι δὲν θὰ πουλήσουν ἄλλα αὐγά, καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωῒ, τὸ αὐγὸ ποὺ ἔκανε ἡ χρυσὴ κοττίτσα τὸσπασε καὶ βρῆκε μέσα πέντε φλωριά.

* * *

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ πῆγε τὴ χρυσὴ κοττίτσα σπίτι του, ἡ τύχη του ἄλλαξε.

Ὅ,τι δουλειὰ κι' ἂν ἔπιανε, πάντοτε ἐκέρδιζε τὰ διπλά· σιγὰ-σιγά, ἄρχισε νὰ ἐμπορεύεται, καὶ μὲ τὰ κέρδη ποὺ εἶχε, ἔχτισε καὶ ἕνα καλὸ σπίτι, ἀγόρασε καράβι καὶ μ' αὐτὸ ταξίδευε σ' ἄλλες πολιτεῖες, κάνοντας χοντρὸ ἐμπόριο γιὰ λογαριασμό του.

Ἂς ἀφήσουμε τὸν πατέρα στὰ ταξίδια καὶ στὰ ἐμπόρια του, καὶ ἂς ἔρθουμε στὸν ἑβραῖο.

Αὐτός, σὰν ἀγόρασε τὰ τρία αὐγά, καὶ εἶδε πόσα φλωριὰ εἶχαν μέσα τὸ καθένα ἀπ' αὐτά, ἐβάλθηκε μὲ ὅλα του τὰ δυνατὰ νὰ μπορέσῃ νὰ πάρῃ καὶ τὴν κόττα ποὺ τὰ ἔκανε.

Εἶδε τὰ παιδιὰ σὲ ποιὸ σπίτι ἐμπαινόβγαιναν, κι' ἀπ' ἐδῶ τὸ εἶχε ἀπ' ἐκεῖ τὸ εἶχε, κατάφερε, μιὰ καὶ ἔλειπε κι' ὁ πατέρας τους ταξίδι, νὰ γνωρισθῇ καλὰ μὲ τὴ μάννα τους ποὺ ἦταν ἀλαφρόμυαλη, καὶ ἤθελε νὰ περνάῃ γιὰ ὡραία, καὶ ἄρχισε νὰ τὴν κολακεύῃ γιὰ τὴν ὀμορφιά της, καὶ νὰ τῆς λέῃ πὼς εἶχε μιὰ ἀλοιφή, ποὺ ἀλείφοντας μ' αὐτὴν τὸ πρόσωπό της, θὰ γινότανε ὄμορφη σὰν τὴν πεντάμορφη τοῦ κόσμου, καὶ δὲν θὰ γέραγε ποτέ, μὰ θὰ τῆς τὴν ἔδινε, ὅταν αὐτὴ θὰ ἔσφαζε τὴ χρυσὴ κοττίτσα καὶ θὰ τὴ μαγείευε νὰ τὴν φᾶνε ὁλόκληρη μονάχα οἱ δυό τους, τὴν ἡμέρα ποὺ θὰ τῆς ἔλεγε αὐτός.

Πὲς καὶ ξαναπὲς γιὰ τὴν ἀλοιφὴ ὁ ἑβραῖος τὴν ἔκανε νὰ ἀποφασίσῃ νὰ σφάξῃ τὴ χρυσὴ κοττίτσα.

Τὴν ἡμέρα ποὺ τῆς εἶχε ὁρίσει ὁ ἑβραῖος νὰ κάνῃ αὐτό, τὴν ἔσφαξε, τὴν ἔβαλε νὰ βράσῃ, καὶ ἔδωσε εἰς τὰ παιδιά της, ἀπὸ νωρίς, τὸ κεφάλι, τὴν καρδιά, καὶ τὰ σηκωτάκια τῆς κοττίτσας, καὶ ἀφοῦ τἄφαγαν, τἄβαλε νὰ κοιμηθοῦν, καὶ ἔτσι χωρὶς τὰ παιδιά της μάρτυρες περίμενε τὸν ἑβραῖο νὰ τὴ φᾶνε.

Μὰ τὰ παιδιὰ μόλις κοιμηθῆκαν πέντε λεπτά, τὰ ξύπνησε τὸ δεύτερο παιδὶ ποὺ εἶχε φάει τὴν καρδιὰ τῆς κοττίτσας καὶ τοὺς λέει:

— Σηκωθῆτε νὰ φύγουμε, γιατὶ ἡ προκομμένη ἡ μάννα μας ξεγελάστηκε ἀπὸ τὸν ἑβραῖο, καὶ αὐτὸς ὁ κακὸς ἔχει σκοπὸ νὰ μᾶς σφάξῃ.

Τὸ παιδὶ τἄλεγε αὐτὰ γιατὶ σὰν ἔφαγε τὴν καρδιὰ τῆς κοττίτσας, ἔγινε καρδιογνώστης, ὅπως ὁ μεγάλος ποὺ ἔφαγε τὸ κεφάλι ἔγινε κεφαλιακὸς — ποὺ θὰ πῇ ἄνθρωπος μὲ ἀλάθευτη κρίση — καὶ ὁ μικρότερος ποὺ ἔφαγε τὰ σηκωτάκια, εἶχε ποιὰ μέσα του τὴ γέννα τῆς κόττας.

Σὰν τοὺς εἶπε ὁ καρδιογνώστης νὰ φύγουνε, ὁ κεφαλιακὸς τὸ βρῆκε πολὺ σωστό· ἀμέσως σηκωθήκανε, πήρανε καὶ τὸν μικρό, ἄνοιξαν τὴν πόρτα καὶ φύγανε τραβώντας κατὰ τὴν ἐρημιά.

Σὲ λίγο πῆγε ὁ ἑβραῖος στὸ σπίτι, κάθησε στὸ στρωμένο τραπέζι, καὶ βλέποντας τὴν κοττίτσα μαγειρεμμένη, ἐζήτησε ἀπὸ τὴ νοικοκυρὰ νὰ τοῦ βάλῃ στὸ πιάτο του τὸ κεφάλι, τὴν καρδιά, καὶ τὰ σηκωτάκια τῆς χρυσῆς κοττίτσας, καὶ ὅλη τὴν ἄλλη ἂς τὴν ἔτρωγε αὐτή.

Ἐκείνη τοῦ εἶπε πὼς τἄδωσε στὰ παιδιά της καὶ τὰ φάγανε, καὶ πὼς τὰ κοίμισε ἀμέσως γιὰ νὰ μείνουν μόνοι οἱ δυό τους καὶ νὰ φᾶνε ἥσυχα. Ὁ ἑβραῖος, ἀκούοντας ἔτσι, σηκώθηκε ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἔβγαλε ἕνα κοφτερὸ μαχαίρι κι' ἔτρεξε στὴν κάμαρα τῶν παιδιῶν γιὰ νὰ τὰ σφάξῃ, μὰ δὲν τὰ βρῆκε γιατὶ ἐκεῖνα, καθὼς εἴπαμε, εἶχανε φύγει.

Γύρισε ὕστερα στὴ νοικοκυρά, τὴν ἔβρισε γιατὶ ἔδωσε τὴν καρδιά, τὸ κεφάλι καὶ τὰ σηκωτάκια στὰ παιδιά της, καὶ βλαστημώντας τὴν. ἔγινε ἄρατος.

Τὰ παιδιὰ περπατήσανε ὅλη τὴν νύχτα, καὶ φτάσανε τὴν ἄλλη μέρα σὲ μιὰ πολιτεία ὅπου πήγανε καὶ μείνανε σ' ἕνα χάνι. Τὸ πρωῒ ποὺ ξύπνησαν, βρῆκε ὁ μικρὸς κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι του πέντε φλωριά· αὐτὸ γινότανε κάθε ἡμέρα, καὶ ἔτσι μ' αὐτὰ εἴχανε τὰ τρία ἀδέλφια λεπτὰ γιὰ κάθε καλοπέρασῃ, καὶ γυρίζανε ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία σὰν ἀρχοντόπουλα.

Ἀφοῦ ἐπέρασε κάμποσος καιρός, εἶπε ὁ μικρότερος στοὺς ἄλλους του ἀδελφοὺς νὰ χωρίσουνε, νὰ πάνε νὰ δουλέψουνε καὶ αὐτοί, γιατὶ δὲν ἤθελε πιὰ αὐτὸς νὰ τοὺς κάνῃ ὅλα τους τὰ ἔξοδα, μὲ τὰ φλωριὰ ποὺ ἔβρισκε κάθε πρωῒ κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι του.

Ἔτσι ἐχωρίσανε καὶ ἔφυγαν, ὁ κεφαλιακὸς μὲ τὸν καρδιογνώστη μαζί, κι' ὁ μικρὸς χωριστὰ τράβηξε σὲ μιὰν ἄλλη μεγάλη πολιτεία, νοίκιασε ἕνα σπίτι, πῆρε δούλους καὶ παραδούλους, καὶ ζοῦσε σὰ μεγάλος ἀφέντης.

Ὁ κόσμος ποὺ τὸν ἔβλεπε νὰ ζῇ μὲ σαλτανάτι, (*) τὸν ἐθαύμαζε καὶ τὸν ἐκαμάρωνε, καὶ ὅλο γι' αὐτὸν ἔκαναν κουβέντα στὰ σπίτια στὰ μαγαζιά, παντοῦ.

Ἀπὸ στόμα σὲ στόμα, ἔφτασε καὶ στοῦ Βασιλιᾶ τ' αὐτὶ τὸ σαλτανάτι τοῦ ξένου αὐτοῦ, καὶ ὁ Βασιλιὰς ἔστειλε καὶ τὸν κάλεσε στὸ παλάτι νὰ τοῦ κάνῃ τραπέζι· κι' ἀπάνω στὸ τραπέζι, ἐμέθυσε τὸν ξένο γιὰ νὰ τὸν ψαρέψῃ ἀπὸ ποῦ, εἶχε τόσα κι' ἐξόδευε· καὶ ἀφοῦ ἔμαθε τὸ μυστικὸ γιὰ τὰ σηκωτάκια, τοῦ πρότεινε νὰ τὸν κάνῃ γαμπρό. Ὁ ξένος εἶπε τὸ ναί, καὶ ἔγιναν καὶ τἀρραβωνιάσματα μὲ τὴ Βασιλοπούλα, καὶ ἀπὸ τότε κάθε μέρα τὸν εἶχαν τραπέζι στὸ παλάτι.

Σὰν πέρασαν κάμποσες μέρες, τοῦ λέει ἡ Βασιλοπούλα — ὅπως τὴν εἶχε συμβουλεύσει ὁ πατέρας της — ἂν τὴν ἀγαποῦσε νὰ βγάλῃ τὰ σηκωτάκια καὶ νὰ τῆς τὰ δώσῃ νὰ τὰ φάῃ αὐτή. Ὁ νέος, γιὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀγάπη του, ἤπιε ζεστὸ νερὸ ἔβγαλε τὰ σηκωτάκια ἀπὸ μέσα του, καὶ τἄδωσε τῆς Βασιλοπούλας ποὺ τὰ κατάπιε. Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ τὰ πέντε φλωριὰ ἤτανε κάτω ἀπὸ τὸ μαξιλάρι τῆς Βασιλοπούλας. ἐνῶ στὸ προσκέφαλο τοῦ νέου δὲν ἦταν τίποτα.

Ἅμα ὁ Βασιλιὰς πέτυχε τὸ σκοπό του, τἄστριψε, τοῦ εἶπε πὼς δὲν τὸν θέλει πιὰ γιὰ γαμπρό, γιατὶ δὲν ἤτανε ἀπὸ βασιλικὸ αἷμα, καὶ νὰ σηκωθῇ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ βασίλειο, ἀλλοιῶς θὰ τὸν ἔβαζε στὰ κάτεργα· καὶ ὁ νέος πῆρε τὰ βρεγμένα του καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὴν πολιτεία.

Ὅπως πήγαινε στὸ δρόμο, συλλογισμένος καὶ κτυπώντας τὸ κεφάλι του γιὰ τὴν κουταμάρα ποὺ ἔκανε, εἶδε στὴν ἐξοχὴ δυὸ συκιὲς φορτωμένες σῦκα, ἂν καὶ ἦταν Γενάρης μῆνας.

Ἡ μιὰ εἶχε ἄσπρα σῦκα καὶ ἡ ἄλλη μαῦρα, κι' αὐτὴ ἦταν πιὸ κοντά του, καὶ ὅπως ἦταν πεινασμένος ἀπὸ τὸ δρόμο, ἔκοψε ἕνα μαῦρο σῦκο καὶ τὸ ἔφαγε· μὰ τρώγοντάς το, κατάλαβε νὰ φουσκώνῃ τὸ κούτελό του, καὶ σιγὰ-σιγὰ πετάχτηκε ἕνα κέρατο πάνω σ' αὐτό. Τὸν ἔπιασε ἀπελπισία μ' αὐτὸ τὸ νέο κακὸ ποὺ τοῦτυχε, μὰ καθὼς πεινοῦσε, ἀποφάσισε νὰ φάῃ κι' ἀπ' τὴν ἄλλη συκιά, μὰ μόλις ἔφαγε ἕνα ἄσπρο σῦκο, εἶδε νὰ πέσῃ τὸ κέρατο ἀπ' τὸ κούτελό του.

— Μωρὲ καλὴ δουλειά, λέει, αὐτή, καὶ ἔφαγε πολλὰ ἄσπρα σῦκα ὣς ποὺ χόρτασε.

Ὕστερα πῆρε μαζί του ἀρκετὰ μαῦρα σῦκα, γύρισε πίσω στὴν πολιτεία, ἀλλαξε ρούχα, πῆρε κι' ἕνα πανέρι, ἔβαλε τὰ σῦκα μέσα, πῆγε ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ παλάτι καὶ διαλαλοῦσε:

— Σῦκα φρέσκα, σῦκα!

Τἄκουσε ὁ μάγειρος τοῦ παλατιοῦ, κατέβηκε καὶ ἀγόρασε ἀπ' αὐτά, καὶ τὸ μεσημέρι τὰ παρουσίασε στὸ τραπέζι τοῦ Βασιλιᾶ σὰν κάτι πρωτοφανήσιμο γιὰ τὴν ἐποχή.

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΠΑΝΑΓ. Δ. ΣΕΦΕΡΛΗΣ

* Λέξις τουρκικὴ ποὺ θὰ σημαίνει μεγαλοπρέπεια.

ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

— Συνέχεια από το προηγ. και τέλος —

Ανδρέας. — Δε μπορώ πια να το πιάσω... Φοβάμαι πώς θα το χαλάσω χειρότερα.

Κολέττα. — Αχ, τώρα τί θα κάνουμε; Ο ηλεκτρολόγος είναι φευγάτος, κανείς δε θα μπορέση να το διορθώση. Αχ, τί θα πη η γιαγιά... Καλύτερα θα ήταν να βάλουμε το Ντοντό να τής το πη. Είναι πιο μικρός και δε θα τού θυμώσει η γιαγιά.

Ντοντός. — Δε θέλω, δε θέλω! Δεν

«Στρώνονται στη μελέτη σάν τέσσερα άγγελούδια». (Σελ. 222, στ. α'.)

το λέω εγώ! Εγώ δεν τόκανα! (Αρχίζει τα κλάμματα).

Κολέττα. — Ela τώρα, δε μπορούμε ν' ακούμε τις κλάψες σου! Αλλωστε, μην ξεχνάς ότι είσαι η πρώτη αιτία. Εσύ είπες πώς άκουσες το ποντίκι. Εσύ φταις!

Ντοντός. — Χί, χί, χί.. Εγώ δε φταίω... Εγώ λέω νά,.. νά μην πούμε τίποτα.

Μόνικα. — Πώς είναι δυνατό;

Ανδρέας. — Και γιατί όχι; Τα ραδιόφωτα συχνά έχουν τέτοιες ίδιοτροπίες. Η γιαγιά θα νομίση πώς τα κύματα δεν περνούν καλά και δε θα καταλέβει ότι το χαλάσαμε μεις.

Κολέττα. — Έτσι λέω κι' εγώ!.. Μάλιστα, νά πάρουμε νά διαβάζουμε όλοι τα βιβλία μας ήσυχα και ταχτικά, νά μην καταλάβουν τίποτα η Μαριέττα κι' η Κατερίνα. Εμπρός, τα βιβλία μας και τα μαθήματά μας! Δε θα μας καταλάβη κανείς.

[Τα παιδιά φεύγουν και ξαναγυρίζουν σε λίγο κουβαλώντας βιβλία, καλαμάρια και τετράδια, κάθονται γύρω-γύρω σ' ένα μεγάλο τραπέζι και στρώνονται στη μελέτη σάν τέσσερα ήσυχα άγγελούδια. Δεν ακούγεται μιλιά. Μόνο οι μύγες που πετούνε. Η ησυχία αυτή βαστά αρκετή ώρα. Μπαίνει μέσα η ***κυρά-Κατερίνα***, γριά υπηρέτρια.]

Κυρά-Κατερίνα. — Μπά! Εδώ είσαστε! Λέω κι' εγώ, έφυγαν τα παιδιά κι' έγινε τόση ησυχία; Εσείς, μωρέ μάτια μου, πέσατε μέ τα μούτρα στη σοφία. Α, νά σας χαρώ! Μακάρι έτσι πάντα! (Βγαίνει).

[Ακούγεται έξω αυτοκίνητο, τα παιδιά πετάγονται απάνω. Ανοίγει η πόρτα και μπαίνουν η ***Γιαγιά*** με το ***Μάρκο***, ψηλό αγόρι ως δεκάξη χρονών, με φάτσα έξυπνη κι' αγαθή.]

Όλοι μαζί. — Καλώς τον, καλώς τον! (Φιλιά, αγκαλιάσματα, πηδήματα, ξεφωνητά.)

Μάρκος. — Πώς μεγάλωσαν τα ξαδέλφια μου! Καλέ, αυτός ο Ντοντός έγινε σπουδαίος λεβέντης! Κι' ο Ανδρέας σωστός άντρας! Η Κολέττα πιά είναι όλο χάρη! Η Μόνικα... μα τί έχεις, Μόνικα, και κάθεσαι στην άκρη;

Μόνικα. — Τίποτα, Μάρκο μου, τίποτα.

Μάρκος. — Ela δώ, λοιπόν, κάτσε κοντά μου.

[Κάθονται όλοι στον καναπέ τριγύρω στον ξάδελφο. Τον πνίγουν στις ερωτήσεις και στα χαϊδόλογα. Μα η Γιαγιά σε λίγο τους φωνάζει:]

Γιαγιά. — Ελάτε, αφήστε τον νά ξεζαλιστή. Μόνικα, πήγαινε δείξε του ξαδέλφου σου το δωμάτιό του, νά ξεσκονιστή λιγάκι. Και σείς οι άλλοι ελάτε μαζί μου, νά με βοηθήσετε. Σας χρειάζομαι.

[Η ***Κολέττα***, ο ***Ανδρέας*** κι' ο ***Ντοντός*** βγαίνουν με τη ***Γιαγιά*** και μένουν ο ***Μάρκος*** κι' η ***Μόνικα***.]

Μόνικα. — Μάρκο, θέλω νά σου πω ένα μυστικό...

Μάρκος. — Μπά; Τί μυστικό;

Μόνικα. — Ακουσέ με. Η γιαγιά σου αγόρασε ένα ραδιόφωνο, — εκείνο εκεί... — γιά νά σου κάμη μιά έκπληξη. Αλλά, τί δυστυχία, Μάρκο μου, που μας βρήκε! Πρωτύτερα ο Αντρέας το πείραξε και κράκ! χάλασε και δε δουλεύει πιά. Τί θα πη τώρα η γιαγιά; Τα παιδιά φοβήθηκαν νά τής το πούν. Εγώ όμως σκέφθηκα νά σου το πω εσένα, μήπως τυχόν μπορέσεις νά το διορθώσης, πριν το καταλάβει η γιαγιά. Τί λές, θα μπορέσης;

«Θέλω νά σου πω ένα μυστικό.» (Σελ. 222, στ. β'.)

Μάρκος. — Α, ναί, εγώ ξέρω από ραδιόφωνα, έχω φτιάσει στο σπίτι κι' ένα μοναχός μου. Γιά νά το ίδω. Αν διορθώνεται, θα το διορθώσω.

Μόνικα. — Ela νά το ίδής. Γρήγορα όμως, γιατί φοβάμαι μην έρθει η γιαγιά και μας προφτάσει.

Μάρκος, ανοίγει το ραδιόφωνο και το επεξεργάζεται προσεχτικά. — Λοιπόν, Μόνικα, είμαστε τυχεροί. Τίποτα σπουδαίο. Μιά λάμπα έχει καεί και θέλει άλλαγμα. Θα πάρω από το κουτί τής ρεζέρβας και θα την αλλάξω. (Κάνει την αλλαγή). Τώρα είναι διορθωμένα όλα και το ραδιόφωνο θα δουλέψη μιά χαρά. Είσ' ευχαριστημένη;

Μόνικα. — Τί καλά! Φύγε γρήγορα από κεί, νά μη σε ίδούν!

[Μπαίνει η ***Γιαγιά*** με τα παιδιά.]

Γιαγιά. — Δώσαμε τις οδηγίες μας γιά το τραπέζι. Ως που νά μας φωνάξουν, Μάρκο, θα σου δείξω κάτι που αγόρασα γιά σένα. Βλέπεις αυτό το ραδιόφωνο;

«Θα σου δείξω κάτι που αγόρασα γιά σένα». (Σελ. 222, στ. γ.)

Μάρκος, με προσποιητή χαρά. — Α, γιαγιά μου, τί καλή που είσαι!

Γιαγιά. — Και νά ίδής που θα κάμω μόνη μου το μηχανικό... Στάσου νά το βάλω νά δουλέψη. (Σκύβει στο μηχάνημα).

Ανδρέας, προς την Κολέττα. — Συφορά μας!

Κολέττα, προς τον Ανδρέα. — Αχ, πώς χτυπά η καρδιά μου! Τί θα γίνη τώρα;

[Η γιαγιά γυρίζει το χερούλι και — τί απίστευτο — μονομιάς το σαλόνι γεμίζει αρμονία.]

Ντοντός, με αφέλεια. — Μπά! Δουλεύει, καλέ!;

Γιαγιά. — Γιατί νά μη δουλεύει;

Ντοντός. — Αντρέα, Κολέττα! Καλέ, αυτό δουλεύει!;

Αντρέας. — Σώπα, ανόητε! (Του κάνει νόημα.) Γιατί θες νά μη δουλεύη;

[Ακούν όλοι χαρούμενοι. Τα παιδιά είν' ενθουσιασμένα.]

Γιαγιά. — Καθήστε ν' ακούσετε σείς, εγώ θα πάω στην τραπεζαρία. (Βγαίνει).

Κολέττα, στη Μόνικα. — Τα βλέπεις; Δεν είχε καμμιά βλάβη. Αν το λέγαμε στη γιαγιά, θα δημιουργούσαμε ιστορίες χωρίς κανένα λόγο.

Ανδρέας. — Βέβαια. Εγώ ξέρω 'απ' αυτά, δε μπορούσα νά το χαλάσω. Δεν είχε πάθει τίποτα!

Μάρκος. — Οχι, αγαπητά μου ξαδέλφια, δεν ξέρετε όλη την ιστορία. Αντρέα μου, είχες κάψει μιά λάμπα, η Μόνικα με ειδοποίησε ευτυχώς, την άλλαξα, κι' έτσι η γιαγιά δεν κατάλαβε τίποτα. Είμαστε τυχεροί όλοι μας και γλύτωσε η γιαγιά από μιά τόσο μεγάλη στενοχώρια.

[Ο ***Ανδρέας*** κι' η ***Κολέττα*** ακούνε κατάπληκτοι αυτή την αποκάλυψη. Ο ***Μάρκος*** χαμογελά.]

Μάρκος. — Όλες οί παρακοές, βλέπετε, δεν τιμωρούνται. Καμμιά φορά τα πράγματα σκεπάζονται. Αλλά και όταν σκεπάζωνται, πάλι πρέπει νά διδάσκεται κανείς και νά βάζη μυαλό. Πρόσεχε λοιπόν, Αντρέα, νά μη χώνης τη μύτη σου παντού, κι' εκεί που δεν ξέρεις.

Ντοντός. — Τί έγινε; Ο Μάρκος τόφτιασε;

Μάρκος. — Ναί, Ντοντό μου, το φτιάσαμε. Ήταν μέσα ένα ποντικάκι, τούκανα ού! και φοβήθηκε κι' έφυγε!

Ντοντός. — Μπράβο! Ζήτω ο Μάρκος μας! Ζήτω!

[Μπαίνει η Γιαγιά.]

Γιαγιά. — Ελάτε, παιδιά μου, στο τραπέζι. Πώς χαίρομαι απόψε που σας έχω όλα μαζί κοντά μου! Ελάτε.

[Βγαίνουν όλοι μαζί με τη γιαγιά και κλείνει η αυλαία.]

(Διασκευή από γαλλικό διήγημα)

Μ. Δ. Σ.

ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΑΚΙ ΤΟΥ ΤΕΜΠΛΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ύπό JULES CHANCEL

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

Ο κόμης δεν μπόρεσε πιά νά συγκρατηθή. Συγκινημένος ως τα κατάβαθα τής ψυχής του από την αφοσίωση του γενναίου και άπλου αυτού κοριτσιού, σηκώθηκε κι' αγκάλιασε τη Νανέττα με τα δάκρυα στα μάτια. Υστερα σκέφθηκε ότι πραγματικά η μικρή δεν διέτρεχε κανέναν εξαιρετικά μεγάλο κίνδυνο, γιατί παρ' όλη τους τη φούρκα, οί δεσμοφύλακες του μικρού Δελφίνου δεν θα τολμούσαν νά ξεθυμάνουν γιά τη δραπέτευση του βασιλόπουλου επάνω στην κόρη του μπάρμπα Ρεμή, και ούτε θα ριψοκινδύνευαν νά κρατήσουν δριστικά ένο κορίτσι φυλακισμένο στη θέση του Δελφίνου.

— Κι' έπειτα, πρόσθεσε ο Νικόλας, εγώ είμαι εδώ, και μόλις βεβαιωθώ πώς ο Δελφίνος δεν έχει πιά κανένα φόβο, θα πάω μόνος μου νά τη ζητήσω από το Τέμπλο.

— Λοιπόν; φώναξε η Νανέττα ενθουσιασμένη. Τα βλέπετε πού η δική μου ίδέα ήταν η καλύτερη! Θα τον βγάλουμε επιτέλους απ' τη φυλακή του τον καϊμένο το μικρό.

— Και βέβαια, μικρή μου ατρόμητη, είπε ο κόμης. Θα το βάλουμε εύθυς σ' εφαρμογή το σχέδιο σου, που στ' αλήθεια είναι εξαίρετο, και αν πετύχωμε, νά εἶσαι βέβαιη ότι ούτε σύ, ούτε ο αδελφός σου θα μείνετε δίχως ανταπόδοση κι' έτσι δεν θάχης πιά ανάγκη νά βγαίνης στους δρόμους γιά νά πουλάς λουλούδια.

— Και πότε θα ελευθερώσουμε το Δελφίνο; ρώτησε ανυπόμονα η Νανέττα που μόνον ένα πράγμα είχε στο νού της και ούτε σκοτίζονταν καθόλου γιά όλες αυτές τις ώραίες υποσχέσεις.

— Σε δυο μέρες θα γίνη η απόπειρα. Είναι αδύνατο νωρίτερα, γιατί πρέπει κιόλας νά κάνω όλες τις προετοιμασίες και νά λάβω όλα τα μέτρα γιά νά φυγαδεύσω τον πρίγκιπα απ' τη Γαλλία.

— Δυο μέρες! Πότε θα περάσουν!

— Εννοια σου, κι' ούτε θα τις καταλάβης. Αύριο το πρωί ela στο μικρό καφενείο που βρίσκεται πίσω από την Πύλη του Αγίου Μαρτίνου Αυτό το μαγαζί το κρατούν άνθρωποι δικοί μας, αφοσιωμένοι και πιστοί. Θα χτυπήσης στη γωνιακή πόρτα και θα μπης μέσα, δήθεν πώς θέλεις νά πουλήσης λουλούδια. Εκεί θα βρίσκομαι κι' εγώ και θα σου πω ποιά μέρα ακριβώς θα πάμε στο Τέμπλο.

— Σύμφωνοι! είπε η Νανέττα. Τη στιγμή που ετοιμάζονταν νά φύγη, ο κόμης, κοντοστάθηκε και φάνηκε σάν νά συλλογιζόταν κάτι.

— Δεν μου λές, μικρέ, ρώτησε το Νικόλα. Δεν υπάρχει τρόπος νά μου οικονομήσετε κομμιά φορεσιά του πατέρα σας, γιά νά του μοιάζω καλύτερα;

Τα παιδιά κοιτάχθηκαν μ' αμηχανία.

— Μα ξέρετε... τραύλισε ο Νικόλας, δεν έχει παρά εκείνη που φορεί.

— Μπά! έκανε ο κόμης. Θα καταφέρω νά τού πάρω αυτή τη φορεσιά.

Και βγήκε, αφού πρώτα θύμισε στη Νανέττα την αυριανή συνάντησή τους.

Όταν τα δυο παιδιά έμειναν μόνα τους, εξακολούθησαν τη συζήτηση τα δυο τους. Μα όσο κι' αν έσπαζαν το κεφάλι τους, ήταν αδύνατο νά νακαλύψουν τί τρόπο θάβρισκε, ο φίλος τους ο κόμης γιά νά πάρη στην κατοχή του τη μιά και μοναδική φορεσιά του πατέρα τους.

«Εγύρισε δυο φορές το κλειδί στην κλειδαριά, προσέχοντας...»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Το λουτρό του μπάρμπα-Ρεμή

Την άλλη μέρα, κατά το σουρούπωμα, ο μπάρμπα-Ρεμής γύριζε από τον τακτικό του γύρο μαζί με τη Νανέττα. Είχε ανάψει και τα τελευταία φανάρια τής περιοχής του και διευθυνόταν κατακουρασμένος στο μαγαζί του γιου του. Δεν ήταν πιά νέος ο φτωχός μπάρμπα-Ρεμής και η ζωή του, η γεμάτη στενοχώριες και στερήσεις, τον είχε γεράσει πριν τής ώρας του. Ήταν λοιπόν φυσικό νά σέρνη λιγάκι τα βήματά του και ν' ακουμπάη, που και πού, το χέρι του στον ώμο τής Νανέττας, και νά συλλογίζεται με πόθο το φτωχικό του κρεβάτι, όπου σε λίγη ώρα, θα ξάπλωνε το αποσταμένο του κορμί. Έτσι πηγαίνοντας σιγά-σιγά ο φανοκόρος και η κόρη του έφθασαν πίσω από το μοναστήρι που όπως ξέρομε, βρισκόταν στο κέντρο τής οδού των Κορδελιαστών.

Ο μπάρμπα-Ρεμής, έξαφνα, ξεστόμισε μιά φοβερή βλαστήμια και σταμάτησε.

— Τί είναι, πατέρα, ρώτησε η Νανέττα τρομαγμένη.

— Κι' εγώ δεν ξέρω τί είναι, που νά πάρη ο διάβολος! έκανε μ' αγανάκτηση ο μπάρμπα-Ρεμής ανάβοντας ένα κλεφτοφάναρο που είχε κρεμασμένο στην τσέπη του. Μου φαίνεται πώς έχουν φράξει το δρόμο.

Αλήθεια, ο δρόμος ήταν κλεισμένος με τάβλες, κι' επάνω σ' ένα από τα σανίδια αυτά είχε σκοντάψει πριν ο μπάρμπα-Ρεμής που εξ αιτίας του σκοταδισού δεν είχε διακρίνει τίποτε.

— Φαίνεται πώς θα διορθώνουν το δρόμο, είπε η Νανέττα. Δεν έχουμε πα-

ρὰ νὰ κάνουμε τὸ γύρο καὶ νὰ περάσουμε πίσω ἀπὸ τὸ μοναστήρι.

Ἄλλη λύση δὲν ὑπῆρχε, κι' ἔτσι, δίχως νὰ πάψῃ νὰ μουρμουρίζῃ μέσα ἀπὸ τὰ δόντια του γιὰ τὸ καταραμένο αὐτὸ ἐμπόδιο, ποὺ τὸν ὑποχρέωνε νὰ κάμῃ μιὰ τόσο μεγάλη βόλτα, ὁ μπάρμπα-Ρεμῆς ἑτοιμαζόταν ν' ἀκολουθήσῃ τὴν κόρη του, ὅταν ἕνας διαβάτης τοὺς πλησίασε καὶ τοὺς σταμάτησε.

— Μπάρμπα-Ρεμῆ, εἶπε, δέν εἶναι ἀνάγκη ν' ἀλλάξῃς δρόμο, μπορεῖς νὰ περάσῃς ἀπὸ δῶ. Ἔχουν βάλει σανίδια πάνω ἀπ' τὸ λάκκο ποὺ ἔχουν σκάψει, μπρὸς στὸ μοναστήρι, καὶ περνάει κανεὶς ἀπὸ πάνω.

— Εὐχαριστῶ, πολίτη, ἔκανε ὁ μπάρμπα Ρεμῆς δίχως νὰ δώσῃ μεγαλύτερη προσοχὴ στὸν ὑποχρεωτικὸ διαβάτη.

Ἦταν συνειθισμένος νὰ τὸν φωνάζῃ ὁ καθένας μὲ τ' ὄνομά του, καὶ μ' ὅλο ποὺ αὐτὸς δὲν εἶχε σχέσεις μὲ κανέναν, ὡστόσο ἦταν γνωστὸς καὶ ἀγαπητὸς σ' ὅλη τὴ γειτονιά.

Ἡ Νανέττα ὅμως, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, εἶχε ἀναγνωρίσει τὸν κόμη Τουάρ. Κι' ἀπὸ τὰ νοήματα ποὺ τῆς ἔκανε, κατάλαβε πὼς ἡ ἐμφάνισή του εἶχε σχέση μὲ τὴν ἐκτέλεση τοῦ σχεδίου τους. Ὅταν περνοῦσαν μπρὸς ἀπ' τὸ μοναστήρι, βρέθηκαν μπροστὰ σ' ἕναν πελώριο σκαμμένο λάκκο. Στὴ θέση ἐκείνη βρισκόταν λίγες μέρες πρὶν τὸ ἄγαλμα ἑνὸς ἁγίου, ποὺ ὁ ἀχαλίνωτος ὄχλος εἶχε τιναξει μὲ μπαρούτι ὅπως εἶχε καταστρέψει καὶ τοὺς ἀνδριάντες τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', τοῦ Λουδοβίκου ΙΓ, ὡς κι' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ κοσμαγάπητου Ἑρρίκου Δ'.

Ἐκεῖ, λοιπόν, ὅπου βρισκόταν ἄλλοτε τὸ ἄγαλμα, ἦταν τώρα μιὰ γούβα φοβερὴ ὅπου εἶχαν κατασταλάξει ὅλα τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τὰ ρυάκια τοῦ δρόμου. Ὁ μπάρμπα-Ρεμῆς εἶδε πὼς πραγματικὰ πάνω ἀπ' τὸ λάκκο ἦταν βαλμένο ἕνα φαρδὺ σανίδι, ὅπως τὸν εἶχε πληροφορήσει ὁ ἄγνωστος διαβάτης.

Παίρνοντας τὴν κόρη του ἀπὸ τὸ χέρι, ὁ γέρο φανοκόρος ἑτοιμάσθηκε νὰ πατήσῃ τὴ σανίδα, μὰ ἡ Νανέττα τὸν τράβηξε ἀπότομα. Μέσ' στὸ μισοσκόταδο εἶχε διακρίνει τὸν κόμη Τουὰρς ποὺ τῆς ἔκαμε νοήματα νὰ μὴν περάσῃ.

—Ἔ, τί ἔπαθες; Τί ἔχεις; ρώτησε ὁ μπάρμπα-Ρεμῆς, φοβᾶσαι;

— Ναί, πατέρα, φοβᾶμαι. Ἡ σανίδα αὐτὴ δὲν μοῦ φαίνεται καὶ τόσο στερεή.

—Ἔλα, τώρα, φοβητσάρα, ἔκανε γελώντας ὁ πατέρας. Κοίταξέ με μένα. Καὶ μὲ βῆμα σταθερὸ προχώρησε πρὸς τὴν πρόχειρη γέφυρα.

Μόλις ὅμως εἶχε φθάσει στὴ μέση, ὅταν ἀκούστηκε ἕνα τρίξιμο δυνατὸ κι' ὁ μπάρμπα-Ρεμῆς, μὲ τὰ πόδια στὸν ἀέρα, ἔκανε μιὰ βουτιὰ μέσα στὰ βρωμόνερα.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑ·Ι·ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΧΡΩΜΑΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ

Ἀγαπητοί μου,

Τὰ χρώματα εἶναι καὶ σύμβολα. Ἄλλα δείχνουν λύπη, ἄλλα χαρά. Ὄχι ὅμως τὰ ἴδια χρώματα γιὰ ὅλους τοὺς λαούς. Κι' ἕν' ἀπὸ τὰ παράξενα ποὺ δὲν μπόρεσα ποτέ μου νὰ καταλάβω, εἶναι πῶς, σὲ μερικοὺς λαούς, τὸ ἄσπρο εἶναι τὸ πένθιμο χρῶμα! Ἐμεῖς ἔχουμε τὸ μαῦρο. Γιὰ μᾶς τὸ ἄσπρο, καὶ προπάντων τὸ κόκκινο, εἶναι χρώματα χαρᾶς. Κι' αὐτό, μοῦ φαίνεται, εἶναι τὸ σωστό, τὸ φυσικό: Τὰ σκοτεινά, τὰ ζοφερὰ χρώματα γὰ συμβολίζουν τὴ λύπη, Καὶ τἀνοιχτά, τὰ φωτεινά, τὴ χαρά.

Θὰ πῆτε: αὐτὰ εἶναι λίγο καὶ κατὰ συνθήκη. Ἄ, βέβαια, μερικά. Σὲ μᾶς ἄξαφνα καὶ τὸ μαβὶ χρῶμα, τὸ λιλά, θεωρεῖται πένθιμο ἢ μισοπένθιμα. Καὶ καλὰ τὸ βαθύ, τὸ σκοῦρο· ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνοιχτό, ποὺ εἶν' ἕν' ἀπὸ τὰ λαμπρότερα χρώματα. Ὁ ἀρχιερατικὸς μανδύας, π: χ:, ὁ μαβὶς μὲ τὰ χρυσά, ἔχει τίποτα τὸ πένθιμο: Κι' ὅμως τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα, στὴν πένθιμη ἐκκλησία, οἱ ἱερεῖς δὲν φοροῦν παρὰ ἢ μαῦρα ἄμφια, ἢ μαβιά. Στὴν πατρίδα μου τουλάχιστο, ὅπου οἱ τύποι στὴν ἐκκλησιὰ κρατιοῦνται μὲ τὴν πιὸ μεγάλη αὐστηρότητα κι' ὅπου μπορεῖ νἀναι καὶ διαφορετικοὶ ἀπ' ἀλλοῦ. Καὶ θυμοῦμαι τὼρα πόση ἐντύπωση μοῦ ἔκανε, στὴν ἐκκλησιὰ κάποια ἀπότομη ἀλλαγὴ τῶν χρωμάτων τῆς λύπης μὲ τὰ χρώματα τῆς χαρᾶς.

Γινόταν τὸ πρωΐ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, στὴν Πρώτη λεγόμενη Ἀνάσταση. Οἱ ἱερεῖς εἶχαν βγάλει πιὰ τὰ μαῦρα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς καὶ φοροῦσαν ὅλοι μαβιά, μισοπένθιμα. Μιὰ στιγμή, στὴ λειτουργία, ἐνῶ ὁ ἀναγνώστης διάβαζε τὰ διεξοδικὰ ἐκεῖνα ἀναγνώσματα ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή, τὴν κοσμογονία, τὴν ἱστορία τοῦ Ἰωνᾶ, τὴν ἱστορία τῶν Τριῶν Παίδων στὴ Βαβυλῶνα —κλεινόνταν ὅλοι στὸ Ἱερό. Κι' ἄξαφνα οἱ θύρες ἀνοιγαν κι' οἱ ἱερεῖς ἔβγαιναν ντυμένοι στ' ἄσπρα! Μὰ καὶ μόνο ἀπ' αὐτὸ καταλάβαινες πὼς κάτι χαρούμενο εἶχε γίνει, κάτι χαρούμενο εἶχαν νἀναγγείλουν. Καὶ νά, σκορποῦν λουλούδια, ἄσπρα κι' αὐτά, καὶ φάλλουν μὲ χαρὰ σὰν τοὺς Τρεῖς Παῖδες στὴ δροσερὴ κάμινο: «Τὸν Κύριον ὑμνεῖτε, ὑμνεῖτε εὐλογεῖτε ..» Ὕστερα ὁ Ἀπόστολος, κι' εὐθὺς ἀμέσως, πρὶν ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ θὰ διηγηθῇ τὸ μέγα θαῦμα, ἀντηχεῖ τὸ ὑπερχαρμόσυνο ἐκεῖνο «Ἀνάστα ὁ Θεός», —κι' ἡ λειτουργία τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ἐξακολουθεῖ καὶ τελειώνει μὲ τὰ κάτασπρα ἄμφια τῆς χαρᾶς.

Μὰ ἡ χαρὰ μεγαλώνει. Μετὰ τὴν Πρώτη Ἀνάσταση, ἡ ἄλλη, ἡ μεγάλη. Τὴ νύχτα τοῦ Σαββάτου, τὰ μεσάνυχτα, οἱ ἱερεῖς βγαίνουν ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ μὲ πομπὴ κι' ἀνεβαίνουν στὴν ἐξέδρα ποὺ ἔχει στηθεῖ καὶ στολισθεῖ στὴν πλατεῖα. Τώρα εἶναι ντυμένοι στὰ κόκκινα. Φελόνια, πετραχήλια, στιχάρια τῶν διάκων, ὡράρια, ὅλα κόκκινα καὶ χρυσά. Καὶ ψάλλουν τὸ θριαμβευτικὸ Χριστὸς Ἀνέστη!..

Σὲ καμμιὰ λοιπὸν ἄλλη περίσταση ὁ συμβολισμὸς τῶν χρωμάτων δὲν μοῦ φαινόταν πιὸ ζωηρός, πιὸ χτυπητός, ὅσο στὴν ἐκκλησιὰ τὴ Μεγάλη Ἑβδομάδα καὶ τὸ Πάσχα. Καὶ προπάντων τὴ στιγμὴ τῆς ἀπότομης ἐκείνης ἀλλαγῆς ἀπὸ τὸ μαβὶ στὸ ἄσπρο. Εἶχα καθαυτὸ τὴν ἐντύπωση σὰ νἄσπαζαν, σὰ νἄνοιγαν στὸν οὐρανὸ τὰ μαῦρα σύννεφα—«σήμερα μαῦρος οὐρανός, σήμερα μαύρη μέρα»—καὶ νὰ πρόβαλλε ἄξαφνα ὁ ἥλιος. Ἐντύπωση τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀνεξάλειπτη! Καὶ τώρ' ἀκόμα, μετὰ τόσα χρόνια, ὅταν ἔρχεται τὸ Μεγάλο Σάββατο κι' ἀκούω πρωΐ-πρωΐ τὶς καμπάνες τῆς λειτουργίας, μεταφέρομαι διαμιᾶς στὴν ἐκκλησιὰ τῆς πατρίδας μου, καὶ βλέπω τὶς θύρες τοῦ Ἱεροῦ νἀνοίγουν καὶ τοὺς λευκοφόρους ἱερεῖς νὰ βγαίνουν πασίχαροι, νὰ σκορποῦν λουλούδια καὶ νὰ ψάλλουν τὸν «Κύριον ὑμνεῖτε»... Ὕστερ' ἀπὸ τὸ μαῦρο πένθος τῶν Παθῶν καὶ τοῦ Θανάτου, λευκὴ ἡ Ἀνάσταση, ἡ Ζωή, ἡ Χαρά.

Χριστὸς Ἀνέστη! Καὶ τοῦ χρόνου!

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝ

Οἱ δυὸ νοικοκυραῖοι τρυγοῦν τὴ μηλιά τους. Ποῦ εἶναι ὁ ἄλλος;

Βινίκιος Γεράνης

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΣΑΝ ΑΠΟΨΕ...

Σὰν ἀπόψε σβύσαν τὰ γλυκά της [μάτια,
— Θάλασσες ὀνείρων ποὺ τὶς δέρ- [νει μπόρα —
Δυὸ καινούργι' ἀστέρια τ' οὐρα- [νοῦ τὰ πλάτια
Φώτισαν μιὰ νύχτα ὅπως εἶναι [τώρα.

Ρήγισσες Λαχτάρες, στ' ἄγριά [τους τ' ἄτια,
Πόνοι βασιλιάδες, ἤρθαν ἀπὸ [χώρα
μακρινὴ καὶ ξένη, κι' ἔχτισαν [παλάτια
Στὴ φτωχὴ καρδιά μου μέσ' στὴ [μαύρη ὥρα.

Ὦ τῆς ἀδελφούλας μάτια πιὰ [σβυσμένα,
—Λίμνες ποὺ τὶς στέρεψε καϊ- [μὸς κρυφὸς —
Σὰν ἀπόψε πήρατε τὸ φῶς καὶ [μένα,
Σὰν ἀπόψε πόνου μ' ἔζωσε σκο- [τάδι.
—Μὰ χαρῆτε, μάτια, σεῖς τὸ οὐ- [ράνιο φῶς,
Κι' ἂς διαβεῖ ἡ ζωή μου μέσ' στὸ [κρύο βράδυ.

Κυρὰ τῆς Θάλασσας

ΓΥΡΩ ΑΠ' ΤΟΝ ΕΠΙΤΑΦΙΟ

Ἀπ' τὰ λουλούδια τῶν Ἐπιταφίων, τὴν πιὸ ὄμορφη ἱστορία ἔχουν ἐκεῖνα ποὺ στολίζουν τοὺς Ἐπιταφίους τῶν μικρῶν χωριῶν. Κάποτε οἱ ἱερεῖς πλησιάζουν, μὰ ὁ καιρὸς δὲν βοηθεῖ κι' οἱ τριανταφυλλιὲς βρίσκονται ἀκόμα μὲ μπουμπούκια... Τί ἀνυπομονησία τότε! Τὰ μάτια πέφτουν κάθε ὥρα ἐπίμονα σ' αὐτό, σὰ νὰ πιστεύουν πὼς μπορεῖ νὰ γίνῃ κάποιο θαῦμα. Γιατὶ δὲ θέλουν νὰ δοῦν τὸν Ἐπιτάφιο, χωρὶς τὶς γιρλάντες ἀπ' τὰ δροσερὰ ἀπριλιάτικα τριαντάφυλλα, καὶ τ' ὠχρὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ χωρὶς σκόρπια ροδοπέταλα γύρω του. Κι' ὅμως εἶναι κι' ἄλλα λουλούδια, ποὺ κάνουν τὸ στολισμὸ συμπαθητικό. Εἶδα ὠριαῖα στεφάνια πλεγμένα μὲ γλυκόχρωμους λαλέδες, μικρὲς καμπανέλλες καὶ μαρτολούλουδα μὲ κάτι κίτρινα λουλουδάκια, ἀπ' αὐτὰ ποὺ κρατᾶνε πάντα στὸν κάλυκα μιὰ διαμαντένια στάλα. Καὶ μὲ ἄνθους πορτοκαλλιᾶς, ποὺ ἄσπριζαν ἀνάμεσα καὶ μοσχοβολοῦσαν.

Ἀργά, θλιβερὰ διαχύνεται στὴν ἀτμόσφαιρα τ' ἀλγεινὸ παράπονο ἀπ' τὶς καμπάνες καὶ τὴ γεμίζει μὲ το μητρικὸ σπαραγμό: Οἴμοι, θεῖον τέκνον! Οἴμοι, τὸ φῶς τοῦ κόσμου... Λὲς πὼς δὲν ὑπάρχει καμπάνα ποὺ νὰ μὴ θρηνῇ ἔτσι. Δὲν σκέφτηκες τὶς καμπάνες στὰ ἐρημοκκλήσια, αὐτὲς ποὺ οὔτε τὸν Ἐσταυρωμένο ἔχουν θρηνήσει ποτέ, οὔτε καὶ τὴ λαμπρή του Ἀνάσταση χαρμόσυνες ἔχουν ποτὲ διαλαλήσει...

Ἀπ' τὴν ἡμέρα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς εἶναι ὡραία ἡ ὥρα ποὺ τὰ παιδιὰ ὁδηγοῦνται ἀπ' τοὺς μεγάλους γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὸ χλωμὸ Ἰησοῦ. Ὁ Ἐπιτάφιος εἶναι ψηλὸς καὶ πρέπει νὰ τὰ σηκώσουν γιὰ ν' ἀσπασθοῦν. Θαρρῶ πὼς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ μικρή τους καρδιὰ θἄναι πλημμυρισμένη ἀπὸ συγκίνηση κι' ἀπ' τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ. Κι' εἶναι, ὅταν οἱ μεγάλοι γίνονται ὁδηγοὶ γι' αὐτὸ τὸ προσκύνημα, σὰν νὰ κάνουν τὴν ἐπιθυμία Ἐκείνου, ποὺ εἶπε: «ἄφετε τὰ παιδία ἔλθεῖν πρός με».

Ἡ ἀνάμνηση τῶν Ἐπιταφίων, ποὺ κρατοῦν οἱ περισσότεροι ἀπὸ τὴν παιδικὴ ἡλικία, μοῦ φαίνεται πὼς πλανιέται πάντα σχεδὸν σὲ σιωπηλὲς ἐκκλησιές. Ὅταν πήγαιναν τ' ἀπόγευμα νὰ προσκυνήσουν, ἔλαμπαν οἱ φλόγες τῶν κεριῶν παράξενα κι' ὁ ἥλιος, γλυστρώντας ἀπ τὰ χρωματιστὰ τζάμια, ἔδενε τὴ χλιαρὴ ἀτμόσφαιρα μὲ κίτρινες καὶ μαβιὲς κορδέλλες. Κείνη τὴν ὥρα δὲν ἔψελναν, μόνο οἱ καμπάνες ἠχοῦσαν λυπητερά.— Κι' ὕστερα, τὸ μόνο ποὺ θυμοῦνται γιὰ τὴν «ὁλονυκτία» εἶναι πὼς ἡ μαμμὰ ἔφευγε γι' αὐτὴν καὶ πὼς ἐκεῖνο τὸ βράδυ, δὲν εἶχαν τὸ γλυκὸ φίλημά της.

Τὰ λουλούδια ποὺ κόβονται ἕνα πρωΐ δροσερὰ κι' ἀραδιάζονται στὰ πανέρια, ἐνῶ τὰ χελιδόνια κάνουν γύρω τους ἕλιγμοὺς κι' ὁ οὐρανὸς σταλάζει ἀπάνω τους τὴν εὐλογία του, ὅταν τὰ δῆς σὲ λίγο καιρὸ ξερὰ στὸ εἰκονοστάσι, πλάϊ σὲ κάποια «Εὐαγγελίστρια», μὴν πῆς πὼς ἔχασαν τίποτα.

Ἡ δροσιὰ ποὺ ἔφυγε, ἄφησε στὴ θέση της τὴ χάρη νὰ γίνουν βάλσαμα παυσίπονα. Θὰ δῆς μιὰ μέρα τὴ γιαγιὰ νὰ τὰ καίῃ στὸ λιβανιστήρι κι' ἂν τὴ ρωτήσῃς θὰ σοῦ πῇ πὼς τὰ ξερά τους πέταλα πήρανε θεία χάρη ἀπ' τὸν Ἐπιτάφιο καὶ μποροῦν νὰ δώξουνε ὅ,τι κακὸ κάνει νὰ ὑποφέρῃ τὸ ἀγασημένο ἐγγόνι της.

Σγουρόμαλλη

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ

—Ἐδῶ κύριοι! Ἐδῶ λουστράρουμε καλά! φώναζε ἕνα μικρὸ λουστράκι χτυπώντας τὶς βούρτσες του πάνω στὸ κασελάκι του, γιὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴ τῶν διαβατῶν.

Μεγάλο Σάββατο, ὅλα τὰ μαγαζιὰ στολισμένα μὲ κλαδιὰ ἀπὸ φοίνικες, ποὺ ἀπόμεναν ἀκόμη ἀπὸ τὴν Κυριακὴ τῶν Βαΐων εἶχαν βγάλει μπροστὰ γιὰ πούλημα χίλιων λογιῶν εἴδη. Δὲν ξέρω ἂν ἦταν ἡ προκατάληψη, μὰ ὅλα μοῦ φαινόταν χαρούμενα ἐκείνη τὴν ἡμέρα. Τὰ δέντρα, ἡ χλόη, τὸ ἀεράκι, αὐτὰ τὰ ἄψυχα ἀκόμη, πὼς ἔψαλαν αἰώνιο ὕμνο στὸ Θεό τους.

Μόλις εἶχα βγεῖ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, ποὺ οἱ καμπάνες χτυποῦσαν χαρούμενα, ποὺ οἱ ψάλτες ἔψαλαν τὸ «Ἀνάστα ὁ Θεὸς» καὶ ποὺ οἱ παπάδες ἔρρεναν τοὺς Χριστιανοὺς μὲ πέταλα ἀπὸ ρόδα καὶ γιούλια. Ἔνοιωθα κι' ἐγὼ λοιπὸν τὴ θεία χαρὰ ποὺ αἰσθανόμωστε ὅλοι.

Μὰ οἱ φωνὲς καὶ τὰ χτυπήματα ἀπὸ τὶς βοῦρτσες τοῦ μικροῦ λούστρου μ' ἔκαμαν νὰ σταματήσω. Μιὰ σκέψη πέρασε ἀμέσως ἀπὸ τὸ νοῦ μου. «Αἰσθάνεται, ποιὸς ξέρει, κι' αὐτὸς αὐτὴ τὴ χαρά;» Τὸν πλησίασα.

—Ἔ! τοῦ λέω, δὲ μοῦ λές, μάξεψες λεφτὰ σήμερα;

— Πῶς! πῶς! Μάξεψα ἀρκετά! Ἔ! κοίταξε.

Κι' ἀνοίγοντας τὸ μικρὸ σιρτάρι, ποὺ βρισκόταν στὸ κασελάκι του, μοῦδειξε καμμιὰ δεκαριὰ δραχμὲς καὶ δυὸ-τρία δίφραγκα.

— Καὶ τί θὰ τὰ κάμῃς; ἐξακολούθησα.

— Νά, θ' ἀγοράσω ἀπὸ κεῖπέρα λίγα τσιλίκουρδα (*), γιὰ νὰ κάνω τὸ βράδυ, στὶς δώδεκα, Ἀνάσταση μὲ τὴ νόνα μου.

Μιὰ ἀχτίδα χαρᾶς φώτισε τὸ συμπαθητικό του προσωπάκι, ἕνα χαμόγελο ζάρωσε τὰ ὠχρά του μαγουλάκια, καὶ τὰ μαῦρα ματάκια του φαινόνταν σὰ νὰ βγάζουν σπίθες.

— Μπράβο! μπράβο! τοῦ εἶπα χτυπώντας του τὴ πλάτη, ἂν καὶ κάτι ἤθελα νὰ τὸν ρωτήσω ἀκόμη.

—Ἔχεις μητέρα, πατέρα;

Μὰ ἡ ἰδέα μήπως τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ φέρουν παλιὲς θύμησες λυπητερὲς καὶ τοῦ πληγώσουν τὴ φτωχή του χαρούλα, μὲ κράτησε.

Ἔφυγα. Μὰ στὸ δρόμο σκεφτόμουν, πὼς ἐμεῖς, ντυμένοι, χορτασμένοι γιὰ νἄμαστε εὐτυχισμένοι πρέπει νἄχουμε πολλά, πολλά, ἀσύλληπτα ἴσως ἀκόμη. Ἐκεῖνο ὅμως μὲ τὰ λίγα λεφτά, ποὺ θ' ἀγόραζε τσιλίκουρδα, βγαλμένα ἀπὸ τὸν κόπο του, ἀγόρασε τὴν εὐτυχία.

Λευκάτας

Η ΑΡΧΗΓΙΝΑ

— Φῶς! Φῶς! Θάλαττα! Θάλαττα! Πῶς μοιάζει ἔ;

— Καλέ, τί;

— Νά, τὸ πάθημά μας μὲ τὴν κάθοδο τῶν μυρίων. Ἀλλ' ἀκοῦστε ἀπ' τὴν ἀρχή.

Ἕνα θαυμάσιο Μαγιάτικο ἀπόγευμα, ὅταν ἀκόμα ἤμουν ἡ μισή, πῆρα τρεῖς φίλες μου νὰ πᾶμε στὸ βουνὸ γιὰ λουλούδια. Ὅταν ὅμως φθάσαμε, ἀντὶ νὰ κόψουμε λουλούδια, λουλουδιάσαμε κι' ἐμεῖς καὶ κολλήσαμε ἐκεῖ. Ἀρχίσαμε τὰ παιχνίδια καὶ δὲν πήραμε εἴδηση πὼς ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ. Τὸ καταλάβαμε μόνο ὅταν δὲν ἔβλεπε πιὰ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Τότε μᾶς ἔπιασε φόβος κι' ἡ παρέα μου, ἀπὸ τόσο φαιδρὴ ποὺ ἦταν πρίν, ἔγινε ἡ πιὸ θλιβερὴ τοῦ κόσμου.

Ἐγώ, σὰν πιὸ σοφή, ἀνάλαβα τὴν ἀρχηγία τῆς καθόδου τῶν τεσσάρων, καὶ πιασμένες χέρι μὲ χέρι, ἀρχίσαμε νὰ τρέχουμε κατὰ τὸ χωριο. Φεγγάρι δὲν εἶχε καὶ στὸ σκοτάδι δὲν ξέραμε κατὰ ποῦ νὰ τραβήξουμε.

Ἄξαφνα, τρέχοντας, εἴδαμε μακριὰ ἕνα φῶς. Κι' ὅλες μαζὶ βάλαμε μιὰ φωνάρα: φῶς! φῶς! καὶ τρέξαμε πρὸς τὸ μέρος του.

Ἐντωμεταξὺ τὸ χωριὸ εἶχε ἀνασταταωθεῖ. Οἱ γριούλες ἔλεγαν:

— Πᾶνε τὰ κορίτσια, τὰ πήρανε νεράϊδες, τέτοια ὥρα,—κι' ἄρχισαν τοὺς ξορκισμοὺς καὶ τὰ μάγια.

Οἱ μητέρες μας πάλι, φοβισμένες, βάλανε τοὺς δυὸ ἀγροφύλακες τοῦ χωριοῦ νὰ ψάξουν. Αὐτοί, κρατώντας τὸ φῶς καὶ γυρεύοντάς μας, ἄκουσαν φαίνεται τὸν ἀντίλαλο τῆς φωνῆς μας ἀπὸ τὸν ἀντικρινὸ λόφο κι' ἄρχισαν νὰ τρέχουν κατὰ κεῖ.

Ἐμεῖς, μ' ὅλο τὸ τρέξιμό μας, βλέπαμε τὸ φῶς νὰ μακραίνῃ, καὶ μιὰ ἀπὸ μᾶς λέει:

— Τὸ φῶς εἶναι φάντασμα! πᾶμε νὰ φύγουμε!—κι' ἄρχισε πάλι νὰ τρέχῃ κατὰ τὸ βουνό. Οἱ ἄλλες τὴν ἀκολούθησαν.

Ἡ θέση μου ὡς ἀρχηγίνας ἦταν τραγική. Τότε πρώτη φορὰ στὴ ζωή μου ἔνοιωσα τὴν εὐθύκάμω; κι' ἄρχισα, θέλοντας καὶ μή, νὰ τρέχω μαζί τους καὶ νὰ φωνάζω:

— Μαμμάαα!.. μαμμάκαα!.. μ' ὅλη τὴ δύναμή μου. Εἶχα ἐξαντληθεῖ φοβερὰ ἀπ' τὸ τρέξιμο καὶ τὶς φωνές, ὅταν βλέπω νὰ πλησιάζουν οἱ ἀγροφύλακες μὲ τὰ φανάρια τους. Τότε ξαπλώθηκα κάτω καὶ τοὺς φώναξα:

— Πιάστε της, πιάστε της, φεύγουν!

Τί ἔγινε κατόπι δὲν ξέρω. Τὸ μόνο ποὺ θυμᾶμαι εἶναι πὼς συνῆλθα στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μαμμᾶς καὶ ζητοῦσα τὰ ἀνύπαρκτα λουλούδια μου.

Τὴν ἄλλη μέρα οἱ φαντασματοκυνηγημένες ἦταν ὅλες στὸ μάθημα—μὰ μὲ μιὰ ὀκᾶ μοῦτρα.

Ἀστέρι τῆς Μαμμᾶς

Η ΚΑΚΗ ΦΑΡΣΑ

Ὁ Μιστρὴς εἶχε περίεργα αὐτιά μὲ ἀλλοιώτικους γύρους μέγι' ἀνθρώπους. Ἦταν γυριστὰ σὰν χωνιά, καὶ κάποτε κουνιώνσαν σὰν τοῦ γνωστοῦ ζῴου.

Ἐκεῖνο τὸ ζεστὸ καλοκαιριάτικο δειλινὸ μάξεψε τὴν παρέα τοντιᾶς καὶ τοὺς εἶπε:

— Παιδιά, κάτι σκέφτηκα νὰ κάμω στὴν «ἀλλαφροΐσκιωτη» ποὺ θὰ τὸ θυμᾶται σὲ ὅλη της τὴν ζωή.

«Ἀλλαφροΐσκιωτη» οἱ μάγκες

(*) Τσιλίκουρδα εἶναι τὰ ἔντερα καὶ οἱ κοιλιές, ἀπὸ τὸ σφαγμένο ἀρνί, κομμένα κομματάκια μικρὰ καὶ δραμένα. Τὰ τρώγουν ὕστερα ἀπὸ τὴν Ἀνάσταση, στὶς δώδεκα τὸ βράδυ.

ἔλεγαν τὴν κυρὰ-Σοφία, γιατί, καθὼς μᾶς ἔλεγε συχνά, ἀπὸ τότε ποὺ πέθανε ὁ ἄντρας της, εἶχε ἕνα φόβο γιὰ τὰ ξωτικὰ καὶ τὰ φαντάσματα, ποὺ ἀπὸ τὶς ἕξη διπλομανταλονώτανε.

Οἱ μάγκες στὴν ἀρχὴ δίστασαν γιατὶ ἡ κυρὰ-Σοφία ἦταν γριά, κι' ὅσο νἆναι . . . 'Αλλὰ ἀφοῦ τόλεγε ὁ Μιστρῆς, ὁ ἀρχηγός . . .

Σὲ λίγο ἔφυγαν τρέχοντας καὶ σηκώνοντας σύννεφο σκόνη. Πῆγαν στοῦ Μιστρῆ τὸ σπίτι, ὅπου ὁ Μιστρῆς μπῆκε μέσα κι' οἱ ἄλλοι περίμεναν ἀπέξω. Σὲ λίγο βγῆκε ἕνας Μιστρῆς-διάβολος, μουντζουρωμένος, τυλιγμένος σ' ἕνα σάλι, μάννα μου! 'Ο ἐξαποδὸς ὁ ἴδιος!

'Εν κομπῇ καὶ παρατάξει, μὲ γέλια καὶ φωνὲς προχώρησαν στὸ σπίτι τῆς κυρὰ-Σοφίας. 'Ο Μιστρῆς κτύπησε τὴν πόρτα, κι' ἡ πόρτα ἄνοιξε ἀπὸ τὰ τρεμάμενα χέρια τῆς γριᾶς.

Μόλις ἀντίκρυσε τὸν Μιστρῆ-διάβολο, ἔπεσε ξερὴ κάτω, χωρὶς νὰ βγάλῃ ἄχνα.

"Ολοι οἱ μάγκες σκορπίστηκαν μὲ τὰ πόδια στὸν ὦμο, κι' ἄφησαν μόνο τὸ Μιστρῆ. Αὐτὸς θέλεις μετάνοιωσε, θέλεις φοβήθηκε, ἄρχισε τὰ κλάμματα καὶ τὶς φωνές.

Τρέχουν οἱ γειτόνοι, βλέπουν τὸ Μιστρῆ μουντζουρωμένο μὲ κάρβουνο, νὰ χύνῃ μαῦρα δάκρυα, βλέπουν τὴν κυρὰ-Σοφία λιγοθυμισμένη, δὲν καταλαβαίνουν τί ἔγινε.

— Τί ἔκανες μωρὲ Μιστρῆ; τὸν ρωτοῦν.

—"Ι . . . ἴ . . . ἴ . . . δέν . . .δὲν τὄκανα . . . ἴ . . . γιὰ κακό, ἴ. . .

Πάνω στὴν ὥρα φτάνει κι' ἡ μάννα τοῦ Μιστρῆ, ποὺ ἄκουσε τὶς φωνές,

— Χιι! Πάλι ἔκανε τὸ θάμμα του ὁ προκομμένος μου, ψιθύρισε:

'Εντωμεταξὺ συνεφέρανε τὴν κυρὰ-Σοφία κι' ὅλοι τὶς βρέξαν τοῦ Μιστρῆ, ποὺ ὑποσχέθηκε νὰ μὴν τὸ ξανακάνῃ.

'Ο Μιστρῆς ἀπήχθη ἀπὸ τὴ μάννα του στὸ σπίτι ὅπου ἔφαγε κι' ἄλλες, κι' ἀπ' τὶς γονίες τοῦ δρόμου ἕνας-ἕνας ἀπὸ τοὺς πιστοὺς συντρόφους του ἔβγαζε τὸ κεφάλι του. Αὐτὰ γένηκαν κάποια 'Αποκριά.

Εὐζωνάκι

ΜΥΘΟΙ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ

ΤΟ ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟ

Μιὰ παραμονὴ Χριστουγέννων τὸ βράδυ, γυρίζοντας ὁ χωριάτης 'Ερμάνος, ἔπειτα ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῆς ἡμέρας, στὴν καλύβα του, εἶδε ἕνα μικρὸ παιδάκι ξαπλωμένο ἐπάνω στὰ χιόνια. 'Αμέσως τὸ σήκωσε, τὸ τύλιξε κάτω ἀπ' τὴν κάπα του καὶ τὸ πῆρε μαζί του στὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του, ποὺ μ' ὅλη τους τὴ φτώχια, μὲ μεγάλη χαρὰ μοιράστηκαν μ' αὐτὸ τὸ φτωχικὸ φαΐ τους.

"Ολη τὴ νύχτα τὸ μικρὸ ἔμεινε στὴν καλύβα, ἀλλὰ τὸ πωΐ, ἀφοῦ φανέρωσε πώς ἦταν ὁ Χριστούλης, ἐξαφανίστηκε . . . "Οταν ὁ 'Ερμάνος ἀργότερα πέρασε ἀπὸ τὸ μέρος ποὖχε βρεῖ τὸ προηγούμενο βράδυ τὸ Παιδί, θαυμάσια λουλούδια εἶχανε φυτρώσει στὸ χιόνι, ἔκοψε δυὸ τρία καὶ τἄδωσε στὴ γυναῖκα του, ποὺ τἄβγαλε Χρυσάνθεμα, δηλαδὴ λουλούδια τοῦ Χριστοῦ, ἢ καλύτερα χρυσὰ λουλούδια.

'Από τότε, κάθε παραμονὴ Χριστουγέννων, ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ φαΐ, στὴν καλύβα τοῦ 'Ερμάνου, ἦταν φυλαγμένο γιὰ κανένα μικρὸ φτωχὸ παιδάκι, στὴ μνήμη τοῦ "Αγιου Παιδιοῦ ποὖχε φάει μαζί τους.

('Απ' τ' 'Αγγλικὸ) *Λυσόχαρτο*

ΓΥΡΙΣΜΟΙ

"Οταν ἐγύριζα ἄλλοτε
στὸ σπίτι ἀπὸ τὰ ξένα,
Μὲ καρτεροῦσαν, βουερὸ
μελίσσι ὅλοι οἱ δικοί·
Μάνα, πατέρας. ἀδελφές,
ἀδέλφια ἀγαπημένα
ἔξεχυνόνταν μὲ χαρὲς
στὴ σκάλα τὴ σριφτή.

'Απ' τὴν αὐλὴ ἐπέταγε
μπουλούκι περιστέρια
Καὶ ξανοιγόταν στὸ γλαυκὸ
καὶ διάφανο οὐρανό.
Στὸν κῆπο μοσχοβόλαγαν
λουλούδια στὰ παρτέρια
Κι' ἔβγαζε ἡ καμινάδα μας
πυκνὲς τοῦφες καπνό.

Κι' ἀπὸ τὴ μπαλκονόπορτα
ἐπρόβαινε μὲ βιάση
Κάποια μορφὴ γεροντικὴ
καὶ ἤρεμη: ἡ γιαγιὰ
Μ' ἕνα σωρὸ τριαντάφυλλα
ποὖχε μπουνέτα φτιάσει
Κομμένα' ἀπὸ μιὰ ὁλάνθιστη
καὶ δροσερὴ βραγιά.

Τώρα κανεὶς στὸ σπίτι μου
δὲν θὰ μὲ περιμένει
Στὸ γυρισμό μου ἀπὸ βαρὺ
ταξίδι μακρινό·
Τὴν πράσινή του αὐλόπορτα
ποὺ εἶναι καιρὸ κλεισμένη,
Νὰ τὴν ἀνοίξω μοναχὸς
θὰ πάω, τὸ δειλινό.

Κι' ὅλα θὰ εἶναι πένθιμα,
βουβὰ στὴν καμαρά μου·
Μέσ' τ' ἀνθογυάλια δὲ θ' ἀνθοῦν
μάτσα τὰ γιασεμιά·
κι' οἱ ἀδελφές μου — ζωντανὰ
λουλούδια στὴ χαρά μου —
παντρέφθηκαν, σκορπίστηκαν,
δὲν μοῦμεινε καμμιά . . .

Περιπλοκὰς

ΣΤΟ ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΟ ΒΡΑΔΥ

'Ο "Αλκης, τὸ γλυκὸ ἀγόρι μὲ τὰ λυπημένα σκεπτικὰ μάτια καὶ τὰ θαμπόχρυσα μαλλιά, περπατοῦσε σιγὰ-σιγὰ στὸν ἀπέραντο ἐξοχικὸ δρόμο, κρατώντας στὸν ὦμο τὸ μικρὸ κασόνι μὲ τὰ βερνίκια καὶ τὶς βοῦτσες, νοιώθοντας κουρασμένα τὰ χέρια καὶ πονεμένο τὸ λαιμὸ ἀπὸ τῆς ὁλοήμερης δουλειᾶς τὶς φωνές:

— Λοῦστρος . . . ἐδῶ ὁ κύριος . . . γυαλίσω . ! . ω . . . ω . . . ξεσκονίσω . . . ω . . . ω ! . .

'Απόψε τὸ Σαββατόβραδο ἀργοπόρησε στὴν πόλη, καὶ τὰ πρῶτα σκοτάδια τῆς νύχτας δὲν τὸν βρῆκαν οὔτε στὴ μέση τοῦ δρόμου. "Αλλοτε, ὅταν νύχτωνε, ἔτρεχε βιαστικὰ νὰ φτάσῃ στὸ μικρὸ σπιτάκι, γιὰ νὰ φιλήσῃ μὲ σεβασμὸ κι' ἀγάπη τὸ χέρι τοῦ γέρο παπποῦ — δὲν εἶχε κι' ἄλλον στὸν κόσμο γιὰ ν' ἀγαπήσῃ — καὶ νὰ χαϊδέψῃ τρυφερὰ τὴν "Αντα, τὸ μικρὸ σκυλάκι, ποὺ τὸν ὑποδεχότανε μὲ χαρούμενα γαυγίσματα κουνώντας τὴν οὐρά του, γιατὶ δὲν εἶχε ἄλλο φίλο στὸν κόσμο τὸ μικρὸ χλωμὸ παιδάκι. Μὰ τώρα, τὸμορφο βράδυ τ' 'Απριλομάη, περίεργο! — δὲ συλλογίζεται οὔτε τὸν παπποῦ οὔτε τὴν "Αντα, οὔτε βιάζεται νὰ τοὺς δῇ.

Βαδίζει ἀργὰ χαμένος σὲ ὀνειροπολήματα, ὀνειροπαρμένος . . . Σηκώνει τὸ βλέμμα στὸν οὐρανὸ ποὺ ἡ μεγλαγχολικὴ Φοίβη ἀρμενίζει, ὅμοια μὲ ἀργυρὴ βαρκούλα σὲ βαθυγάλαζη θάλασσα, σ' ἀστέρια ποὺ τὸν γλυκοκοιτάζουν σὰν ἄπειρα μάτια εὐτυχισμένων ἀγγέλων. Κοντοστέκεται κι' ἀνασαίνει τ' ὁλόδροσο ἀγέρι. Μιὰ καινούργια ζωὴ ἀργοσάλεψε στ' ἀδύματο στῆθός του.

'Από τοὺς διπλανοὺς ἀνθόκηπους ξεχύνονται ἀρώματα βαριά, μεθυστικά, καὶ ἀπὸ τ' ἀνοιχτὰ παράθυρα ἑνὸς ὁλόφωτου ἐξοχικοῦ μεγάρου, ξεφεύγει, μαζὶ μ' ἁρμονικὲς νότες πιάνου μιὰ μελωδικὴ φωνὴ κοριτσιοῦ ποὺ τραγουδᾷ:

Νύχτα ὁμορφη τ' 'Απρίλη
δός' μου τὴ δροσιά σου,
Σκόρπισε τὴν εὐωδιά σου
τὴ μεθυστική . . .

Προχωρεῖ μὲ πιὸ σιγανὸ βῆμα. Τώρα βρίσκεται μακρυὰ ἀπ' τὸ θόρυβο, μέσα σ' ἕνα χωράφι π' ἁπλώνει μπροστά του ἕνα ταπέτο ἀπὸ λευκὲς μαργαρίτες.

—"Ω! μαργαρίτες! μαργαρίτες! φωνάζει.

Πόσο τὶς ἀγαποῦσε. "Οταν ζοῦσε ἡ μικρὴ ἀδελφὴ ἔκοβαν μαζὶ ἀπ' αὐτές, καὶ κείνη τὶς περνοῦσε στὴ μεταξένια κλωστὴ καὶ τὶς φοροῦσε γύρω στὸ λαιμό. Μὰ εἶναι καιρὸς ποὺ ἡ 'Ανθούλα ἔκλεισε τὰ γαλανά της μάτια καὶ πλάγιασε κοντὰ στὸν τάφο τῆς μητερούλας . . . Θύμησες χαρούμενες, πικρές, γλυκειές, τὸν τυλίγανε στὰ ἀνάερα πέπλα τους, καὶ δὲν ἤξερε ὁ ἴδιος ἂν ἦταν ἔτσι εὐτυχισμένος ἢ δυστυχισμένος! Πῶς ἤθελε ν' ἀπογείρῃ στὴ χλόη, τώρα ποὺ μιὰ νοσταλγία γεννιέται στὴν ψυχή του γιὰ τὰ ὡραῖα ἐκεῖνα χρόνια, καὶ νὰ ρεμβάσῃ. Κάτι ὅμως μέσα του τὸν σπρώχνει. Μιὰ φωνὴ βαθειὰ τοῦ λέει:

— Φύγε, φύγε μακριά . . .

Μὰ δὲν προσέχει τίποτα. Δὲ βαριέσαι, τὶ κακὸ μποροῦν νὰ κάνουν σ' ἕνα ἀνήμπορο παιδί. Συλλογίζεται πὼς ὁ φτωχικὸς τάφος τῶν ἀγαπημένων του θὰ μείνῃ πάλι χωρὶς λουλούδια, κι' ἁπλώνει νὰ χέρια του καὶ κόβει, κόβει ὅ,τι βρίσκει. 'Αλλὰ κουβέντες τοῦ ἔρχονται ἀπὸ μακριά . . . σὰ ν' ἀκούῃ βήματα καὶ θόρυβο. Στέκει καὶ τεντώνει τ' αὐτιά.

— Θέλετε νὰ δοκιμάσουμε τὸ νέο τουφέκι; ἀκούγεται μιὰ ἀντρικὴ φωνή. Ρίξτε στὸν ἀέρα.

— Δὲν ὑπάρχει φόβος, τέτοια ὥρα οὔτε φτερὸ δὲ θ' ἀγγίξουμε στὴν ἐρημιά.

'Ο "Αλκης ἄκούει. Παραμερίζει τὰ κλαδιὰ μὰ δὲ διακρίνει τίποτα. Ξάφνου ταράζεται ἡ σιγαλιά. Μπάμ, μπούμ! . . τουφεκιές. Μιὰ σφαίρα περνάει κοντά του, κι' ὕστερα κι' ἄλλη, κι' ἄλλη . . . Μὰ τὶ ἤτανε αὐτὸ ποὺ τὸν χτύπησε στὸ κεφάλι; Γιατὶ θολώνουν τὰ μάτια του κι' ὅλα τριγύρω του στριφογυρίζουν: Γιατὶ τὰ πόδια του λυγᾶνε; Γιατὶ χάνει τὴν ὄψη τοῦ κόσμου, καὶ καταλαβαίνει πὼς φεύγει κι' ὅλο φεύγει, καὶ χάνεται . . .

Πέφτει στὴ χλοησμένη γῆ. Μιὰ σφαῖρα ἀνύποπτα ριγμένη. σταμάτησε τοὺς κτύπους τῆς πονεμένης καρδιᾶς.

Οἱ μαργαρίτες στολισμένες μὲ τῆς δροσούλας τὰ διάφανα δάκρυα, οἱ μαργαρίτες, οἱ ἀγαπημένες λευκὲς μαργαρίτες, γίνανε μὲ μιᾶς καταπόρφυρες καθὼς τὶς ἀγγίσανε τὰ ξανθὰ μαλλάκια . . .

—"Αλκη! τί κακὸ σοῦ ἔκαμαν οἱ ἄνθρωποι χωρὶς νὰ τὸ νοιώσουν; μουρμούρισε τὸ γάργαρο ρυάκι ποὺ ἔτρεχε δίπλα του.

—"Αλκη, ψιθύρισε ἡ ἰτιὰ σαλεύοντας λυπημένη τὰ κλωνιά της, "Αλκη, κοιμήσου, ἀγόρι μου, πάνω σ' ἀνοιξιάτικο ταπέτο.

—"Αλκη, ψιθύριζαν ὅλα γύρω του, τ' ἀγριολούλουδα ἂς μυρώσουνε τὸ στερνό σου ὕπνο.

'Από τὴν ἀνθισμένη ἀγριοτριανταφυλλιά, ποὺ εἶχε φυτρώσει κεῖ δά, ἀκούσταμε ἕνα παραπονιάρικο τραγούδι. Τί νὰ ἦταν αὐτὸ ποὺ τραγουδοῦσε ἔτσι ἁρμονικὰ μὲ ἀσύγκριτη χάρη, πονεμένα, δίπλα σ' ἄψυχο κορμάκι; Ποιὸς ξέρει . . . Ἴσως νὰ ἤτανε κανένα γλυκόλαλο ἀηδόνι . . . Ἴσως νὰ ἤτανε κι' αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ἀθῶα ψυχὴ τοῦ "Αλκη, τοῦ γλυκοῦ ἀγοριοῦ μὲ τὰ λυπημένα σκεφτικὰ μάτια καὶ τὰ θαμπόχρυσα μαλλιά . . .

Ἠλιογέννητη

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

'Ο Τοτὸς κι' ἡ Λίζα παίζουν στὸν κῆπο. "Εξαφνα ἡ Λίζα ἀρχίζει τὰ κλάμματα. 'Η μαμμὰ τρέχει νὰ δῇ τί ἔχει ἡ κόρη της.

Τοτός:—Μαμμά, ἔλα νὰ τὴ βοηθήσῃς. "Εκανε μιὰ τρύπα στὸ χῶμα καὶ θέλει νὰ τὴν πάει στὴν κουζίνα.

Χαραυγή

***

Συναντᾶ τὸν Τάκη στὸ δρόμο μιὰ φίλη τῆς μαμμᾶς του καὶ τὸν ρωτᾶ:

— Τάκη, τί κάνει ἡ μαμμά σου;

Κι' ὁ Τάκης, ποὺ εἶχε τὸ νοῦ του στὸ φαΐ τῆς ἡμέρας:

— Πατάτες γιαχνί!

(Γεγονὸς) *Μυροβόλος "Ανδρος*

ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ πὼς κάθε παραγγελία σας, γιὰ νὰ ἐκτελεῖται ἀμέσως, πρέπει νὰ συνοδεύεται καὶ μὲ μιὰ τυπωμένη ταινία, ἀπ' αὐτὲς μὲ τὶς ὁποῖες σᾶς στέλνεται τὸ φύλλο κάθε ἑβδομάδα.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

'Αθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 9 'Απριλίου 1931

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ, ἡ κυρὰ - Μάρθα, ὁ 'Αναγνίας κι' ὅλο τὸ σπιτικὸ εὖχονται σ' ὅλα τὰ Διαπλασόπουλα καὶ σ' ὅλες τὶς Διαπλασοπούλες μὲ χαρὰ καὶ ὑγεία τὸ "Αγιο Πάσχα. Χριστὸς 'Ανέστη, καλά μας παιδιά, καὶ τοῦ χρόνου!

Καθεμέρα διαβιβάζω στὸν κ. Παπαδόπουλο καὶ στὴν οἰκογένειά του συλλυπητήρια γιὰ τὸ θάνατο τῆς ἀείμνηστης ἀδελφῆς καὶ θείας Σταματίνας χήρας 'Αρ. Κουρτίδη. Πολὺ τὴ λυπήθηκαν τὰ καλά μας παιδιά, καὶ μάλιστα ἔκεῖνα ποὺ διάβασαν ἔργα της σὲ παλιούς μου τόμους καὶ γνώρισαν ἔτσι τὴ φωτεινή της διάνοια καὶ τὴν αἰσθαντική της καρδιά. Βαθύτατα συγκινημένοι ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις, ὁ κ. Παπαδόπουλος κι' οἱ δικοί του εὐχαριστοῦν ὁλοψύχως τὰ καλά μας παιδιά.

Στὴ σημερινὴ Σελίδα δημοσιεύεται ἕνα κομμάτι τῆς *'Ηλιογέννητης*, ὡραῖο ἀλήθεια, ἀλλὰ ποὺ ὑπερβαίνει τὸ μέτρο κατὰ πολύ. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ δώσω μιὰ ἐξήγηση: "Οταν τὸ διάβασα, εἶδα ὅτι εὔκολα συντομευόταν καὶ, γιὰ νὰ μὴ τὸ ἀπορρίψω, ἀποφάσισα νὰ τὸ δημοσιεύσω μὲ πολλὲς περικοπὲς στὴν ἀρχή. 'Ο τυπογράφος ὅμως δὲν πρόσεξε τὶς μολυβιές μου καὶ τὸ ἔκαμε ὅλο. "Οταν τὸ εἶδα στὰ δοκίμια, δὲν ἦταν πιὰ καιρὸς νὰ γίνῃ ὁποιαδήποτε μεταβολή. Γιατὶ τὸ φυλλάδιο, μὲ τὶς γιορτές, τυπωνόταν βιαστικά. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ βλέπετε μιὰ ὑπέρβαση τοῦ ὁρίου ποὺ ἔθεσα γιὰ τὰ κομμάτια, κι' ἐννοεῖται ὅτι τέτοια περίσταση δὲν μπορεῖ νὰ παρουσιάζεται καθημέρα καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῆτε γιὰ νὰ στέλνετε τόσο ἐκτενῆ.

Η *'Ιουλιέττα Ρωμαίου* μοῦ ὁμολογεῖ δυὸ σπουδαῖα ἐλαττώματά της. Α', ὅταν ἀρχίζει νὰ γράφῃ κάτι τί, δὲν λογαριάζει ποτὲ πόσο θὰ ἐκταθῇ, ποῦ θὰ τελειώσῃ. Καὶ β', ἅμα τὸ τελειώσῃ, δὲν ἔχει τὴν ὑπομονὴ νὰ τὸ ξαναδιαβάσῃ μιὰ-δυὸ φορὲς καὶ νὰ διορθώσῃ τυχὸν ὅσα δὲν τῆς ἀρέσουν. 'Απεναντίας, ὅταν τὸ βλέπῃ τυπωμένο, δὲν χορταίνει νὰ τὸ διαβάζῃ καὶ νὰ τὸ καμαρώνῃ. Τὸ ἴδιο καὶ τὶς ἐκθέσεις της στὸ σχολεῖο: ἡ χαρά της εἶναι νὰ τὶς διαβάζῃ καὶ νὰ τὶς ξαναδιαβάζῃ μόνο διορθωμένες ἀπὸ τὸν καθηγητὴ καὶ καλὰ βαθμολογημένες! Λοιπόν, ξέρω καὶ πολλοὺς ἄλλους ποὺ ἔχουν αὐτὰ τὰ ἐλαττώματα. Κι' ὅπως τὴν *'Ιουλιέττα Ρωμαίου*, τοὺς συμβουλεύω νὰ τὰ κόψουν ὁπως μποροῦν. Καὶ πρῶτο, ποτὲ νὰ μὴ γράφουν χωρὶς σχέδιο. Νὰ μελετοῦν τὸ κομμάτι στὸ νοῦ τους, νὰ προσδιορίζουν καλὰ τὴν ἀρχή του, τὴ μέση του, τὸ τέλος του, καὶ κατόπι νἀρχίζουν τὸ γράψιμο. Δεύτερο, ἅμα τὸ γράψουν, νὰ τὸ ξαναδιαβάζουν πολλὲς φορές, νὰ τὸ διορθώνουν, νὰ τὸ ἐπεξεργάζωνται καὶ . . . νὰ τὸ ἀντιγράφουν. Ἐνεκρίθη; ἐδημοσιεύθη; πῆρε ἄριστα στὸ σχολεῖο; Τί χρειάζεται τὸ ξαναδιάβασμα; 'Αλλὰ . . . χαλάλι τους! "Ας τὸ διαβάζουν κι' ἂς τὸ χαίρουνται ὅσο θέλουν. Αὐτὸ δὲν βλάπτει, ἢ μᾶλλον δὲν βλάπτει πολὺ (γιατὶ εἶναι ἕνα εἶδος ναρκισσισμοῦ. ποὺ κι' αὐτὸν δὲν πρέπει νὰ τὸν παραέχῃ ὁ καλλιτέχνης . . .). 'Αλλὰ τὸ διάβασμα πρὶν ἀπὸ τὴν ἀντιγραφή, εἶναι ἀπαραίτητο. — Η *'Ιουλιέττα Ρωμαίου* μοῦ γράφει καὶ γι' ἄλλα πολλά, καὶ γιὰ τὰ ποιήματα τῆς *Κυρᾶς τῆς Θάλασσας* ποὺ τἀπολαμβάνει. Μὰ κι' ἐγώ. Τὸ σημερινό της σονέττο π. χ. δὲν εἶναι ἔξοχο;

Χαίρω, *Βεδουΐνε*, ποὺ ἔγινες καλὰ καὶ πηγαίνεις τώρα στὸ σχολεῖο. "Ελαβα ὅλα ὅσα μοῦ ἔστειλες. Νὰ πῇς τῆς ἀδελφούλας ὅτι . . . δὲν τὴν φιλῶ, ἀφοῦ δὲν διορθώθηκε. (Νὰ ἰδοῦμε τώρα, θὰ διορθωθῇ;) Σ' εὐχαριστεῖ γιὰ τὰ συγχαρητήρια ὁ κ. Φαΐδων. "Αμ' ἄκουσε μάλιστα τὄνομά σου, μὲ ρώτησε ἂν εἶσαι γιὸς ἑνὸς παλιοῦ του φίλου.

'Ορίστε. πραγματοποιήθηκε κι' ἡ ἐγγραφὴ τῆς «ἐκ γεννετῆς» συνδρομητρίας μου, τῆς κόρης τῆς παλιᾶς μου φίλης κυρίας Δομνίκας Ρώμαν-Πλανυτέρου, ποὺ εἶναι μόλις τριῶν μηνῶν. Μοῦ τὴν ἐνέγραψε τὸ *Τριφασικὸ Κουνούτι*—ποὺ τὸ εὐχαριστεῖ πολὺ - ἂν κι' ἀδάφτιστη ἀκόμα, γιατὶ ἡ καλὴ μαμμὰ θέλει νὰ μ' ἔχῃ ἡ κόρη της ἀπὸ «τὰ πρῶτα τῆς βηματάκια» κυριολεκτικῶς. Καὶ τὸ περίεργο εἶναι, ποὺ ἴσως πρὶν πάρῃ ὄνομα, θὰ πάρῃ . . . ψευδώνυμο!

Τὸ *'Αστέρι τῆς Μαμμᾶς* μοῦ γράφει κάτι χαρακτηριστικό: Χάλασε τὸν κόσμο ἀπ' τοὺς πήδους καὶ τὰ τραγούδια ὅταν εἶδε δημοσιευμένο στὴ Σελίδα τὸ πρῶτο της κομμάτι. 'Αλλὰ δὲν ἐχάρηκε οὔτε τὸ μισό, ὅταν εἶδε τὸ «Σκυλιὰ καὶ Λύκοι» δημοσιευμένο μέσα στὸ φυλλάδιο, ποὺ ἦταν βέβαια κάτι ἀνώτερο. Καὶ γιατί; Γιατί αὐτὸ δὲν τὸ ἔγραψε γιὰ νὰ δημοσιευθῇ. 'Απλῶς μοῦ διηγήθηκε τὸ περιστατικό σ' ἕνα γράμμα της, καὶ μένα μοῦ ἄρεσε καὶ τὄβαλα σὰ διήγημα. Τὸ ἄλλο ὅμως τὄγραψε γιὰ νὰ κριθῇ, γιὰ νὰ ἐγκριθῇ, καὶ μὲ ἀγωνία περίμενε τὴν ἀπόρριψη ἢ τὴ δημοσιευσή του. Τὸ βρίσκω φυσικό. Η ἐπιτυχία ἑνὸς πράγματος ποὺ τὸ κάνει κανεὶς μὲ τὸ σκοπὸ νὰ ἐπιτύχῃ, ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐπιτυχία ἑνὸς ἄλλου ποὺ βγαίνει καλὸ σχεδὸν κατὰ τύχη. "Αλλο ζήτημα ἂν ἡ ἀξία αὐτοῦ ποῦ δεύτερου πράγματος—τοῦ ἀσυνειδήτου νὰ ποῦμε — εἶναι πολλὲς φορὲς ἀνώτερη ἀπὸ τὴν ἀξία τοῦ πρώτου. 'Εμεῖς λέμε τώρα γιὰ τὴν ἐπιτυχία ποὺ ἔρχεται ὕστερ' ἀπὸ μιὰ προσπάθεια συνειδητὴ καί, φυσικά, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ προσδοκία. Πιστεύω νὰ ἐννοήσατε ὅλοι αὐτὴ τὴ διαφορά.

Χαίρω ποὺ ἄφησες τὸ κρεβάτι, *Μαγιολούλουδο*, κι' εὐχαριστῶ ποὺ ἡ πρώτη σου δουλειὰ ἦταν νὰ μοῦ γράψῃς. Πῶς εἶναι τώρα τὸ πόδι; Θὰ χρειάζεται ἴσως ἀκόμα κάποια προσοχή, νὰ μὴν τὸ παρακουράζεις, ἂν καὶ τὰ σπασίματα, στὴν ἡλικία σου, δὲν εἶναι τίποτα. Πολὺ περισσότερο πρέπει νὰ προσέχῃ κανεὶς ὅταν πηγαίνῃ μὲ ποδήλατο. μὴν πάθῃ τίποτα πιὸ σοβαρό. "Οσο γιὰ τὰ μαθήματα ποὺ ἔχασες, δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι μὲ τὴ θέλησή καὶ τὸ ζῆλο σου θὰ τἀναπληρώσῃς. Ναί, μπορεῖς νὰ στείλῃς ἄλλη φωτογραφία, ἂν δὲν σοῦ ἀρέσῃ αὐτὴ ποὺ ἔστειλες.

Νὰ κι' ἡ *Εὔα* ποὺ εἶχε τόσον καιρὸ νὰ μοῦ γράψῃ. 'Αλλὰ τῆς ἔτυχαν τόσες φασαρίες αὐτὸν τὸν καιρό, ποὺ εἶναι δικαιολογημένη. Συμφωνεῖ μαζί μας ὅτι τὸ νοικοκυριὸ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ γυναῖκα, ὅσο μορφωμένη κι' ἂν εἶναι· καὶ συμφωνῶ μαζὶ τους ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι τὸ πᾶν κι' ὅτι «κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς ποὺ περνᾶ κενή, ἔχει ἕνα κακὸ ἀντίκτυπο γιὰ τὸ μέλλον» Αὐτὸ ὁ Μέγας Ναπολέων τὸ εἶπε ἔτσι: «Κάθε ὥρα ποὺ περνᾶ μὲ ἀργία, εἶναι πηγὴ δυστυχίας γιὰ τὸ μέλλον». — 'Ο κ. Φαΐδων, ποὺ τοῦ ἔδειξα αὸ γράμμα της, τὴν εὐχαριστεῖ πολύ.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὶς ἐνέργειες, *Χριστουγεννιάτικο Δέντρο*. Μὰ βέβαια ποὺ ἄμα διαβάσῃ κανεὶς ἕνα μου τόμο — ἂν ὄχι καὶ μερικὰ φυλλάδια—βλέπει τί πράγματα δημοσιεύω καὶ πόσο διαφέρω ἀπὸ τὰ «χρωματιστὰ» περιοδικὰ ποὺ τὸ κάτω-κάτω δὲν εἶναι γιὰ παιδιά. Καὶ μένα δὲν θὰ μοῦ κόστιζε πολὺ νὰ πασαλείφουμαι μὲ διάφορες μπογιές, γιὰ νὰ φανταζῶ στοὺς . . . κουτούς. 'Αλλὰ δὲν τὸ κάνω γιατ' εἶναι πρόστυχο πρᾶγμα κι' ἀκαλαίσθητο. Φυσικά, ἂν εἴχαμε κι' ἐδῶ τὰ τεχνικὰ μέσα ποὺ ἔχουν στὴν Εὐρώπη γιὰ χρωματιστὲς εἰκόνες, μάλιστα, θὰ ἔβαζα. 'Αλλὰ μὲ τὰ μέσα ποὺ ἔχουμε ἀκόμαστὴν 'Ελλάδα, καὶ σ' αὐτὰ τὰ χαρτιὰ ποὺ τυπωνόμαστε, οἱ χρωματιστὲς εἰκόνες εἶναι γιὰ τὰ πανηγύρια. Καλύτερα λοιπὸν νὰ λείπουν. — "Ελαβα τὰ κομμάτια σου, ποὺ θὰ τὰ διαβάσω μὲ τὴ οειρά τους. 'Ο κ. Ξ. σ' εὐχαριστεῖ.

Πῶς νὰ μὴ σὲ πιστέψω, *Κοκκισκουφίτσα*, ἀφοῦ «χιόνια μαρτιάτικα» εἴχαμε καὶ μεῖς, καὶ πολλὰ μάλιστα. Τόσα, ὅσα πρώτη φορὰ εἴδαμε νὰ πέφτουν στὰς 'Αθήνας Γιατὶ σὲ λίγες ὧρες ποὺ χιόνισε, μέσα στὴν πόλη, τὸ χιόνι ἔφθασε τριάντα πόντους ὕψος, καὶ μισὸ μέτρο στὰ μέρη ποὺ τὸ ἔσπρωχνε ὁ ἄνεμος. Εὐτυχῶς βγῆκε ἥλιος, μαρτιάτικος ἥλιος, κι' ὢς τὴν ἄλλη μέρα, μέσα στὴν πόλη, δὲν ἔμεινε οὔτε ἴχνος χιονιοῦ. Τελοσπάντων, μεγάλες καιρικὲς ἀνωμαλίες εἴχαμε φέτο: τὸ Φεβρουάριο ζέστη σχεδὸν καλοκαιριάτικη, καὶ τὸ Μάρτη χιόνια καὶ παγωνιές.

Μπράβο, *Μαρμαρωμένε Βασιλιά*, αὐτὴ τὴ φορὰ ἔβαλες τὰ δυνατά σου καὶ μοῦ ἔγραψες ἕνα εὐανάγνωστο γράμμα ποὺ δὲν μοῦ ἔκανε κανένα κόπο. Ἔτσι νὰ ἐξακολουθήσῃς καὶ γὰ συνηθίσῃς. Ἐκτὸς ποὺ μᾶς τὸ ἐπιβάλλει ἡ εὐγένεια, νὰ γράφουμε ὅσο μποροῦμε πιὸ καθαρά, γιὰ νὰ μὴ βάζουμε σὲ κόπο τὸν ἄλλον, μᾶς τὸ ὑπαγορεύει καὶ τὸ ἴδιο μας τὸ συμφέρο· γιατί, ἐνοεῖς, πολὺ καλύτερα *διατίθεται* αὐτὸς ὁ ἄλλος ὅταν μᾶς διαβάζῃ ἄκοπα, παρὰ ὅταν βασανίζεται γιὰ νὰ μᾶς διαβάσῃ. 'Αφίνω τώρα ὅτι ὁ γραφικὸς χαρακτήρας εἶναι καθρέπτης τοῦ ψυχικοῦ, κι' ὅτι ἕνας ποὺ γράφει στριφγά, ἀκατάστατα, μουντζουρωμένα κτλ. δὲν παρουσιάζει πολὺ καλὸ συστατικό. — "Οσο γιὰ τὰ κομμάτια τῆς Σελίδος μας, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὅλα γιὰ παιδιὰ ὁ-κτὼ χρονῶν σὰν τὴν ἀδελφούλα σου. Πολλοὶ γυμνάζουν τὸ λογοτεχνικό τους τάλαντο γράφοντας καὶ γιὰ μεγαλύτερα παιδιά. Προτιμῶ βέβαια ἐκεῖνους ποὺ γράφουν γιὰ μικρότερα· ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ ἐμποδίσω κι' αὐτοὺς ἐφόσον τουλάχιστο γράφουν ἠθικὰ πράγματα, λευκὰ κι' ἀθῶα.

Φυσικά, *'Ωκεανίς*, ὅσο περισσότερο μπαίνεις στὴν κίνησῃ, τόσο θὰ μεγαλώνῃ ἡ εὐχαρίστησή σου κι' ἡ ὠφέλεια. Τώρα περιμένεις μὲ ἀνυπομονυσία νὰ μάθῃς τὴν τύχη τῶν κομματιῶν σου· ἀλλὰ πρέπει νὰ

Βατρ.). Βάτραχος Νο 14, ἀ. (Συλ. Βατρ.). Βάτραχος Νο 15, ἀ. (Συλ. Βατρ.). Μέγας Ναπολέων, ἀ. (ΓΠ).

'Ανανεώσεις Ψευδωνύμων: Βασίλισσα τοῦ Δάσους, κ.

'Η Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Γκαργκόην*** (εὐχαριστῶ πολύ· θὰ εἶδες τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου σου· ἔστειλα λυσόχαρτο καὶ σημείωσα τὸ ξεσπάθωμά σου·) ***Ραγισμένο Βιολί*** (αὐτὸ σοῦ ἐξέλεξα· ἀλλὰ ἡ γενικὴ τοῦ πληθυντικοῦ δὲν κάνει «ψευδωνυμάτων», ἁπλῶς «ψευδωνύμων· καὶ στὴν ὁμιλουμένη γλῶσσα, ἐννοῶ·) ***Πατριώτην*** (χαίρω πολὺ καὶ περιμένω· ἔστειλα φύλλ. 1—9·) ***Σκλάβον Βορειοηπειρώτην*** (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· συγχαρητήρια στὸν ***Γ. Β.*** ποὺ ἔπαιξε τόσο ὄμορφα στὸ θέατρο, τὴν 25 Μαρτίου, τὸ Γιάννη τοῦ Φιάκα·) ***Λευκὴν Παρθένον*** (ὁ κ. Φ. σ' εὐχαριστεῖ·) ***Γκαΐτε*** (ἔστειλα 10 τετράδια· ὁ κ. Ξ. εὐχαριστεῖ καὶ συγχαίρει γιὰ τὸ σκοπὸ τοῦ περιοδικοῦ·) ***Πληγωμένον Χρυσαετὸν*** (εὐχαριστῶ γιὰ τὶς πληροφορίες· ὁ θάσος αὐτὸς πῶς λέγεται;) ***Καπετὰν Μιαούλην*** (ναί, καμμιὰ φορὰ θὰ δημοσιεύω καὶ τέτοια «πρακτικά».) ***Νικηφόρον Οὐρανὸν*** (φύλλα καὶ τετράδια ἔστειλα· στὴν ἐρώτησή σου ναί·) ***'Εντελβάϊς*** (ὡραῖο τὸ γραμματάκι σου· ἐπίστωσα τὸ λ/σμὸ τῆς ***Πόνου Δάκρυ*** μὲ τὶς 15 δρ. ποὺ μοῦ ἔστειλες γι' αὐτήν·) ***Σικυωνίαν Αὔραν*** (δεκτὸ· δὲν ἔχω πιὰ στήλη Μικρῶν Μυστικῶν γιατὶ δὲν κάνω ἀνταλλαγὲς διὰ τοῦ γραφείου μου· ἔστειλα·) ***Βενετσιάνικη Νύχτα*** (ἔλαβα τὶς 25 δρ. κι' εὐχαριστῶ·) ***'Αθῶο Διαβολάκι*** (δὲν εἶναι λάθος· τὰ δύο ἄκρα εἶναι τὰ δύο τελευταῖα γράμματα·) ***Λευκὴν*** (μαθήματα ναί· τεμπελιὰ ὄχι! ὁ κ. Ξ. σ' εὐχαριστεῖ· ἔστειλα 20 τετράδια·) ***Πανελλήνιον 'Ονειρο, Ψηλορείτην*** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν ***7 'Απριλίου***, θ' ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς ***Α' Περιόδου*** (1879 – 1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς τρεῖς: 7ος, 14ος, καὶ 18ος. 'Εκαστος τόμος δρχ. ***25***, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. ***28,50*** διὰ τὸ 'Εσωτερικὸν καὶ δρχ. ***35*** διὰ τὸ 'Εξωτερικόν.

Τῆς ***Β' Περιόδου*** (1894—1930), ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 37 ἐν ὅλῳ. 'Εκ τούτων, οἱ μὲν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894 - 1928 τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. ***80*** καὶ ραμμένος δρ. ***85***. Οἱ δὲ ***Τόμοι τοῦ 1929 καὶ 1930*** τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. ***110*** καὶ ραμμένος δρ. ***115***.

Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ 'Εσωτερικὸν δρχ. ***5*** ὁ ἄρραφος καὶ δρχ. ***15*** ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ 'Εξωτερικὸν δρχ. ***23*** εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 254ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 11 'Ιουνίου.

251. Λεξίγριφος

Στὸ πρῶτο δέχονται τοὺς ξένους·
Τὸ δεύτερο μιὰ λέξη ξένη,
Ποὺ τὴ γενίκευσαν τὰ Καλλι-
στεῖα.
Στ' ὅλο—παράξενο λιγάκι,
Μὰ δὲν μιλῶν τώρα στάστεια—
Θὰ ἰδῆς μιὰ νῆσο δοξασμένη.

Αἱματοβαμμένη Δόξα

252. Μεταγραμματισμὸς

Βγάλε Ρῶ καὶ βάλε Τᾶ
Γιὰ νὰ ἰδῆς σὲ δυὸ λεπτὰ
'Απὸ ποταμὸν ὡραῖο
Μικρὴ νῆσο στὸ Αἰγαῖο.

'Ονειρον Δόξης

253. Τονόγριφος

'Ετσι καθὼς ξεκίνησες,
Οὔτε τὸν ἄλλο χρόνο
Δὲ φτάνεις—μοῦ λὲν ὅλοι.
Μὰ ἐγὼ κεῖ-πέρα στὸ Μοριὰ
'Ανέβασα τὸν τόνο
Καὶ μπῆκα εὐθὺς στὴν πόλη.

Συγουρόμαλλη

254. 'Αναγραμματισμὸς

'Ανάποδα διαβάζεις
Κάποια θεὰ μεγάλη,
'Αλλο ἕνα γράμμα βάζεις,
Κι' ἕνα θεὸ κοιτάζεις
Κοντά της νὰ προβάλλῃ.

Περσεὺς

255. Δίζυγον

* * * * * * *
* *
* * * * * * *
* * * *
* * * *
* * *
* *
*

'Οριζοντίως ἄνω, ποταμὸς τῆς 'Ιταλίας· κάτω, στρατηγὸς περίφημος ἀπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν 'Ιστορίαν. Καθέτως ἐξ ἀριστερῶν κατὰ σειράν: αὐτοκράτωρ Ρωμαῖος, προφήτης 'Εβραῖος, χώρα τῆς 'Ελλάδος καὶ ὅ,τι ποθεῖ ὁ ἀσθενής.

Βάτραχος Νο 6

256. Κρυπτογραφικὸν

1232456787	=Πόλις 'Ελληνικὴ
2584	=Μονὰς χρόνου
36784	=Υἱὸς τ. 'Απόλλωνος
46584	=Φυτὸν
58784	=Σημεῖον
6164	=Πτηνὸν
76784	='Αρχ, βασιλεὺς
83184	=Εὐτυχία

Βάσιγκτων

257 - 261 Μαγικὸν 'Επίρρημα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἑκάστης τῶν κάτωθι λέξεων δι' ἑνὸς τοπικοῦ ἐπιρρήματος, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

ὕαλος, πάπας, κλαρί, αἰσία, ἀθλία.

'Ερείκη

262. Μεσοστιχὶς

Τὰ ***δεύτερα*** γράμμονα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν Προφήτην:

1, Πόλις τῆς Βοιωτίας· 2, Τέρπει τὴν ἀκοήν· 3, Πόλις τῆς Κρήτης· 4, Κριτὴς τοῦ "Αδου· 5, Πόλις τῆς Θεσσαλίας· 6, Οὐράνιον σῶμα.

Ε. Ι. 'Αραχωβίτης

263 - 268. Πτερωτὸν Γράμμα

1, 'Αρχ. ποιητὴς φονευθεὶς ὑπὸ λῃστῶν· 2, Νῆσος τοῦ Αἰγαίου· 3, "Οφις· 4. Ρήτωρ· 5, Δέντρον· 6, 'Επίρρημα.

Αἱ λέξεις αὗται ἔχουν ἀπὸ 6 γράμματα ἑκάστη. "Εν τούτων, κοινὸν εἰς ὅλας (τὸ πτερωτὸν) εἶναι πρῶτον εἰς τὴν πρώτην, δεύτερον εἰς τὴν δευτέραν καὶ οὕτω καθεξῆς.

Κυρὰ τῆς Θάλασσας

269. Μικτὸν

κντς - αο - λλλ

(Κοινοτάτη παροιμία)

Μῦρον τῆς "Ανδρου

270. Γρῖφος

ιιι ἄλλο
ιιι Τ ἄλλο
ὧν ἄλλο

'Ισχὺς τοῦ Πεπρωμένου

ΛΥΣΕΙΣ
τῶν Πνευμ. 'Ασκήσ. τοῦ φύλ. 4

39. Διόνυσος (δύο, νῆσος). — 40. 'Υδρία-"Υδρα.—41. 'Ωλένη-'Ελένη.—42. Τὸ γράμμα 'Ωμέγα. 43. ΔΙΟΤΙ 44-48. Διὰ τοῦ συν-
ΙΠΠΟΣ αισθήματος ΧΑ-
ΟΠΟΥΣ ΡΑ: ***Χαραυγή, Σα-***
ΤΟΥΤΟ ***χάρα, χάραξις, χα-***
ΙΣΣΟΣ ***ράδρα, ἐσχάρα.*** —
49-50. 1. ***Χοῦς***, οὖς, ὖς, ῆς, γῆς, ***γῆ***. 2. ***Βίος***, ἶος, ὅς, ὅν, ὠόν, ζῶον, ζῶν, ***ζωή***. — 51. ***"Επεα πτερόεντα***· (ἐπ' ἔα πτερὸ ἐν τὰ.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

| ΛΑ'—289 |

Τὸ Ναουσέπαιδο εὔχεται στὰ διαπλασόπουλα-ες καλὸ Πάσχα· ἰδιαιτέρως Σταράτην, "Ηδην, Σπίθαν. Στρατάρχην Φός, Πληγωμένον Χρυσαετόν, Βασιλέα Ρόδων, Χρυσαλλίδα.

| ΛΑ'—290 |

Πρωτομπαίνοντες στὸ μυρωμένο σαλονάκι τῆς Διαπλάσεως. χαιρετοῦμε τὸν Διαπλασόκοσμο.

Τσιγγανοπούλα, Μενεξεδένια

| ΛΑ'—291 |

Κεραυνέ, ὅ,τι ἀποκαλύπτω θὰ ἀποκαλύπτεις; Μπράβο! Σύλλογος νὰ σοῦ πετύχει;

Θαλασσόλυκος

| ΛΑ'—292 |

Εὐχαριστῶ ὁλόψυχα ὅσα ἐκλεκτὰ Διαπλασόπουλα εἶχαν τὴν καλοσύνη ν' ἀπαντήσουν στὴν τελευταία ἀγγελία μου. 'Αγαπημένη μου **Μελαγχολική Ὕπαρξις**, νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβω κάποτε ἀπάντησή σου; **'Ατρειδη**, ἔλαβα, εὐχαριστῶ. **Χρυσόνειρο**, ἔλαβες τὸ γράμμα μου; 'Αγαπητά μου Διαπλασόπουλα καὶ ξέχωρα **Μελαγχολικὴ Ὕπαρξις**. **Παντέρηπε**, 'Ιὼ καὶ **Λυσεχαρτο**, δεχθῆτε τὶς πιὸ θερμές μου εὐχὲς γιὰ τὸ ἐφετεινὸ Πάσχα.

Φρανσίνα

| ΛΑ'—293 |

Διαπλασόπουλα-ες, σᾶς εὐχομαι ἀπὸ καρδιᾶς ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ. 'Ιδιαιτέρως στοὺς **'Ατταβύριον, Δονα Κλάρα, Λάουρα, Περιπλοκάδα, 'Ηλιόλουστη** καὶ Δοξασμένον "Ελληνα.

'Ανθισμένη Τριανταφυλλιὰ

| ΛΑ'—294 |

Εὐχαριστῶ, γιὰ τὴν πρόταση, **Λήνδα**, ἀλλὰ δὲν ἀνταλλάσσω.

Κόρη τοῦ Ταϋγέτου

| ΛΑ'—295 |

Κουασιμόδε, **Θαλασσόλυκος** ὄχι Τατάκης (6. Δ.) Θὰ φᾶς ψωμί, Αθανασίου· τ' ἀκοῦς;

'Ανθος τοῦ Μαγιοῦ

| ΛΑ'—296 |

Αλληλογραφῶ μὲ ὅλους. 'Υποψήφιος ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ. Δ/σις: 'Ερηνούλα Παντζοπούλου.

"Ονειρον Δόξης

| ΛΑ'—297 |

Διαπλασόπουλα! "Ενας φανταχτερὸς Κρῖνος τοῦ Γολγοθᾶ τῆς Νειότης εἶναι καὶ μιὰ καρτούλα! Περιμένω. 15, 'Αχιλλέως. Λάρισα.

Καλὸ Πάσχα

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΟΝΕΙΡΟ

| ΛΑ'—298 |

Οπερσινὸς Βασιλεὺς τῶν Ρέδων ξαναμπαίνει στὴν κίνηση. 'Ανταλλάσσει Μ. Μυστικὰ καὶ ἀλληλογραφεῖ. 'Απαντᾶ εὐθύς. Δ/σις: Vassileas Rodios, Poste Restante, Heliopolis (Egypte).

ΗΡΑΚΛΕΙΟΣ ΑΘΛΟΣ

| ΛΑ'—299 |

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ.— "Αρχεται ἀπὸ σήμερον νέον λεξικὸν τοῦ...—'Αρχή: Σγουρόμαλλο 'Αγόρι = Ζαχμανίδης, Γαρδένια=Γιαννούλη, Σφίγξ=Παππᾶ, Αὐγερινὸς=Παπασταμάτης, Κυπριώτικο 'Ακρογιάλι=Μιχαηλίδου καί... Λεοντιδεὺς=Κοῦρος (Συνέχεια)

Ποριώτικο Ναυτάκι

| ΛΑ'—300 |

Ποιὰ εὐγενικιὰ ψυχούλα θάρνηθῇ ἕνα τετραδιάκι στὴν 'Υψιπύλη, Φαέθουσα; Γραφεῖον Διευθύνσεως 'Αρσακείου. Διὰ 'Υψ. Φαέθ., Λάρισα.

| ΛΑ'—301 |

Θεσσαλικὸ Ρόδο, Ναδία, σᾶς ξέρουμε· τί γίνεσθε;

Φαέθουσα, 'Υψιπύλη

| ΛΑ'—302 |

Η «ΤΟΜΠΟΛΑ» εὐχαριστεῖ πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε ὑποστηρίξαντας αὐτήν. Ἰδιαιτερως τὰ νέα μέλη.

| ΛΑ'—303 |

Ψήφισα: Τριανταφυλλένιο Δάκρυ, Μικρομέγαλη, Μιμέζα, Μπουμπουλίνα, Περιπλοκάς, ('νᾶχω κι' ἐγὼ ἐλπίδες;) **πέντε** ὅσοι ζητήσουν, δίνοντας ἕνα ψῆφο στὸ **ΞΕΝΟΙΑΣΙΟΣ ΑΠΑΧΗΣ**.

ΧΡΥΣΟΝΕΙΡΟ

| ΛΑ'—304 |

Τρελλὲ Βιολιστή, ὅταν θέλεις ν' ἀνταλλάσσῃς Μ. Μυστικά, ν' ἀνταποδιδῇς ἀμέσως.

Μαγεμένος Βοσκὸς

| ΛΑ'—305 |

Χαραυγὴ τῆς Λευτεριᾶς, Ξένοιαστε 'Απαχη Πλανόδιε Τροβαδοῦρε, Μικρομέγαλη, σᾶς ἐψήφισα.—**Νταΐζη**

| ΛΑ'—306 |

Πρωτομπαίνοντας στὸν Διαπλασόκοσμο χαιρετοῦμε ὅλους-ες, **Νταΐζη**, γιατὶ δὲν γράφεις; Δ/σίς μας μένει πάντα, Μ. Γεωργίτσα, 'Επάναστάσεως 10, Δράμα

"Ελλη—Φρῖξος

| ΛΑ'—307 |

ΖΗΤΩ ὁ Σύλλογος ΤΟΜΠΟΛΑ! Μαζὶ μ' ἐμένα τρέξατε νὰ ἐγγραφῆτε.

Μέγας Ναπολέων

| ΛΑ'—308 |

Ανταλλάσσω Μ.Μυστικά. Στεῖλτε **'Ιωάννα Καφεζέζη**, 'Αφεντούλη 24, Πειραιᾶ.

'Ιὼ

| ΛΑ'—309 |

Αφοῦ πολλὲς φίλες μου εἶχανε τὴν καλοσύνη νὰ μὲ ψηφίσουν χωρὶς νὰ δηλώσω συμμετοχή, κατεβαίνω κι' ἐγὼ στὸ Δημοψήφισμα ἐλπίζοντας στὴν ὑποστήριξη ὅλων τῶν ἄλλων.

ΜΙΚΡΟΜΕΓΑΛΗ

| ΛΑ'—310 |

Δὸν Ζουάν, ἡ κατάστασις σου μοῦ ἐμπνέει ἀνησυχίας. "Αλλαξε γρήγορα διαμονή, γιατὶ τὸ κλῖμα τῆς Σιβηρίας εἶναι ἐπικίνδυνο...

ΓΟΡΔΙΟΣ ΔΕΣΜΟΣ

| ΛΑ'—311 |

Γιὰ τὶς τρανὲς αὐτὲς ἡμέρες, τὶς καλύτερές μου εὐχὲς γιὰ τὸν Διαπλασόκοσμο. Μαγιάτικο Τριαντάφυλλο, εὐχαριστῶ, ἀλλὰ δὲν ἀλληλογραφῶ.

Πονεμένο Χαμόγελο

| ΛΑ'—312 |

Η 'Ιουδὴθ εὔχεται σὲ ὅλα τὰ Διαπλασόπουλα-ες καλὸ Πάσχα.

| ΛΑ'—313 |

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ: ἀγράφων καρτῶν ἠθοποιῶν. Συμμετοχὴ δίδραχμος. Προθεσμία δίμηνος. Βραβεῖα δύο βιβλία τοῦ Βέρν. Δ/σις: Μαίρην Πάνου, Μητροπολίτου 'Ιωσὴφ 10 (Νοστ.) Θεσσαλονίκην.

Νοστράδαμος—Λόεγκριν

'Η προθεσμία πρὸς ἀποστολὴν ψηφοδελτίων διὰ τὸ Δημοψήφισμα τοῦ 1930 παρετάθη ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΥΣ ΜΑΪΟΥ.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, 'Αθῆναι